

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به:

پدر و مادر، نخستین مربیانم، که راه تربیت و آموزش را برایم فراهم نمودند؛ خدایا، آنان را زیر سایه‌ی رحمت و رضایت خویش جای ده، و در زمره‌ی بندگان نیکت قرار ده!

شیخ بزرگوار، فقیه گرانقدر، مفتی و مرجع مردم جزیره‌ی قشم، مدیر محترم مدرسه‌ی قدیمی و باسابقه‌ی کمالیه (بند حاج علی)، زین‌العلماء، علامه، شیخ عبدالرئوف نحوی، حَفِظَهُ اللهُ وَنَقَعْنَا وَالْمُسْلِمِينَ بِعُلُومِهِ وَبِرَّكَتِهِ!

شیخ بزرگوار، فقیه گرانقدر، مفتی و مرجع سابق مردم جزیره‌ی قشم، مدیر اُسبِق و مؤسس مدرسه‌ی دینی اُمیریّه گیاهدان، زین‌العلماء، علامه، مرحوم شیخ میرعبدالله تخت‌دار، تَعَمَّدَهُ اللهُ بِرَحْمَتِهِ وَأَسْكَنَهُ فِسْیَحَ جَنَّتِهِ!

ستارگان قابناک در اذکار و ادعیه

ذکر و دعا‌های بعد از نماز فرض،
أوراد روزانه و فضایل آن

گردآوری و ترجمه: سیدمسلم تخت‌دار

مدرس مدرسه أمیریہ قشم - گیاهدان

انتشارات ایلاف

سرشناسه	: تخت‌دار، سید مسلم، ۱۳۶۰-، گردآورنده، مترجم
عنوان و نام پدیدآور	: ستارگان تابناک در اذکار و ادعیه: ذکر و دعاها بعد از نماز فرض، اوراد روزانه و فضایل آن/ گردآوری و ترجمه سیدمسلم تخت‌دار.
مشخصات نشر	: شیراز: ایلاف، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۳ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: 978-964-198-196-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: فارسی - عربی.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: دعاها
موضوع	: Prayers
موضوع	: دعا -- تاثیر
موضوع	: Prayer -- *Influence
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ س۳۴/ت/۸/ BP۲۶۷
رده بندی دیویی	: ۷۷۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۳۶۱۹۸

انتشارات ایلاف

شیراز، خیابان فردوسی، نبش کوچه ۱۲، ساختمان شماره ۱۹، طبقه همکف،

تلفن: ۰۷۱-۳۲۲۴۹۳۱۷ همراه: ۰۹۱۷۷۰۲۳۱۷۵

نام کتاب: ستارگان تابناک در اذکار و ادعیه

گردآوری و ترجمه: سید مسلم تخت‌دار

ویرایش: مجید احمدی

ناشر: ایلاف

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

طرح جلد: ثوبان احمدی

ISBN: 978-964-198-196-1

شابک: ۱-۱۹۶-۱۹۸-۹۶۴-۹۷۸

فهرست

مقدمه	۷
فضیلت اذکار و اُوراد	۱۱
فضل و ثواب کسانی که ذکر خداوند متعال می‌گویند	۲۴
آداب دعا	۲۶
ذکر قبل از وضو	۳۰
ذکر بعد از وضو	۳۰
ذکر هنگامی که مؤذن کلمات اذان می‌گوید	۳۱
شهادتین هنگام اذان	۳۱
دعای بعد از اذان	۳۲
ذکر هنگامی که کلمات اقامه گفته می‌شود	۳۲
دعای استفتاح	۳۳
قبل از سوره‌ی فاتحه گفتن اَعُوْذُ بِاللّٰهِ	۳۵
اُذکار رکوع	۳۵
اُذکار اِعتدال	۳۷
اُذکار و دعا‌های سجود	۳۸
دعای نشستن بین دو سجده	۳۹
دعای بعد از تشهد اُخیر قبل از سلام	۴۰
فضیلت نمازهای سنت قبله و بعدیه	۴۱
فضیلت نماز وتر و ضحی	۴۳

۴۵.....	اذکار بعد از نماز صبح.....
۵۲.....	دعای بعد از نماز صبح.....
۵۹.....	ورد امام نووی رحمه الله.....
۶۶.....	أوراد روزانه.....
۶۸.....	فضیلت نشستن برای ذکر بعد از نماز صبح تا اشراق.....
۷۰.....	اذکار بعد از نماز ظهر.....
۷۱.....	دعای بعد از نماز ظهر.....
۷۶.....	اذکار بعد از نماز عصر.....
۷۸.....	دعای بعد از نماز عصر.....
۸۳.....	اذکار بعد از نماز مغرب.....
۸۵.....	دعای بعد از نماز مغرب.....
۹۰.....	وظایف شامگاه.....
۹۳.....	أوراد شب.....
۹۴.....	اذکار بعد از نماز عشاء.....
۹۶.....	دعای بعد از نماز عشاء.....
۱۰۱.....	مراجع.....

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَكْرَمَنَا بِطَاعَتِهِ وَ أَلْهَمَنَا بِدُعَائِهِ الْقَائِلَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾^۱
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا وَمَوْلَانَا وَحَبِيبِنَا وَشَفِيعِنَا
مُحَمَّدٍ خَيْرِ خَلْقِهِ وَمَظْهَرِ لُطْفِهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ: أَيُّ الدُّعَاءِ
أَسْمَعُ؟ قَالَ: «جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ، وَدُبُرُ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ»^۱

از ابو امامه رضی الله عنه روایت شده است که گفته: از رسول الله صلی
الله علیه و آله و سلم پرسیده شد: چه دعایی به اجابت نزدیکتر است؟
فرمود: «نیمه‌ی آخر شب و بعد از نمازهای فرض.»

ذکر و دعا سبب قرب و نزدیکی انسان به درگاه حق تعالی می‌شود،
و سوسه‌های شیطان را دور می‌کند، ثواب و اجر اخروی را به ارمغان می‌آورد و
به روح و روان انسان آرامش می‌بخشد، آن آرامشی که تمام انسان‌ها به دنبال
آنند و حاضرند برای رسیدن به آن سرمایه‌ی هنگفتی را پرداخت کنند.
تو ای مسلمان! می‌توانی بدون هزینه و به راحتی به آرامشی برسی که
تمام انسان‌ها آرزوی آن را دارند.

^۱. حسن، ترمذی ۳۴۹۹.

کافی است خوب وضو بگیری، نمازت را با خضوع و خشوع ادا کنی، این کتاب را باز کنی و اذکار و دعاهای بعد از نماز را کامل بخوانی و خودت را به آن عادت بدهی و تکرارش کنی.

چیزی نمی‌گذرد که آرامشی بی‌مثال در وجودت احساس می‌کنی؛ تعجیبی ندارد، زیرا فرشتگان مونس و همدم تو شده‌اند و به مقام احسان رسیده‌ای؛ یعنی دریچه‌ای دیگری بر زندگی تو باز شده، که از آن دریچه به هر طرف بنگری، بزرگی، شکوه، جلال و جمال الله متعال را مشاهده می‌کنی، و این مصداق فرموده‌ی رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می‌باشد که وقتی از او در مورد احسان سؤال شد، فرمود: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ»^۱ احسان آن

است که عبادت الله را به جا بیاوری مانند این که تو او را می‌بینی.»

سبب جمع‌آوری این اذکار و دعاها این بوده است که انسان به مقام احسان برسد، با خالق خود انس بگیرد، لذت مناجات با پروردگار متعال را بچشد و روح او در فضای ملکوتی قرب تجلیات الطاف خداوند ذوالجلال پر بگشاید.

کارهایی که در این کتاب انجام داده‌ایم:

۱- اگر ذکر یا دعایی که در حدیث آمده، دارای لفظهای مختلف بوده و مصادر متعدد داشته، لفظ حدیثی در این کتاب آورده شده که مصدر آن اول ذکر شده است.

۲- در بیش‌تر موارد، ترجمه تحت‌اللفظی و در برخی جاها ترجمه‌ی معنایی شده است تا با ترجمه به معنا روح مناجات، بیش‌تر در مخاطب تجلی و تحقق پیدا کند.

^۱. صحیح بخاری ۵۰، مسلم ۹.

۳- برای این که محققین علم حدیث، به آسانی به منابع حدیث دسترسی پیدا کنند، همه‌ی احادیث تحقیق و شماره‌ی آن‌ها ثبت شده است.

۴- اذکار و دعاهای موجود در این کتاب، همه برگرفته از احادیث رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می‌باشد، الفاظ احادیث دقیق و بدون کم و زیاد ثبت و ضبط شده و هیچ تغییر و تصرفی در آن صورت نگرفته است.

۵- اگر لفظ حدیث متکلم وحده یا مع‌الغیر آمده بود، جهت حفظ الفاظ حدیث به همان شکل در کتاب ثبت شده و در ضمائر تغییر و تبدیلی ایجاد نشده است.

۶- وضو، اذان و اقامه مقدمات نماز هستند؛ لذا اذکار و دعاهای مربوط به وضو، اذان و اقامه که از رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم در کتب حدیث آمده، در این کتاب گنجانده شده است.

۷- نمازهای سنت قبلیه و بعدیه مکمل نمازهای فرض هستند؛ پس فرد مسلمان نیاز دارد به فضیلت و ارزش این نمازها پی ببرد، بدین منظور فصل جداگانه‌ای مختص احادیث صحیحی است که مربوط به فضیلت نمازهای سنت قبلیه و بعدیه است.

۸- نماز، مناجات و ارتباط با پروردگار متعال است.

رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم جاهایی مانند: استفتاح نماز، رکوع، اعتدال، سجود، نشستن بین دو سجود و بعد از تشهد اخیر از انواع اذکار و دعاها استفاده می‌نمود. سعی شده تمام احادیث صحیح مرتبط با این موضوع که در کتاب‌های حدیثی یافت می‌شود، در این کتاب گنجانده شود.

۹- دانشمند فاضل و زاهد کامل امام نووی رحمه‌الله به هنگام صبح همیشه اورادی را زمزمه می‌کرد و بر آن مداومت می‌نمود. خلاصه‌ی آن به این صورت است که در این مناجات، حمد و ثنای پروردگار و توسل به اسماء و صفات او و دعا و نیایش و مناجات با الله ذوالجلال وجود دارد.

خواننده در اثنای این جملات توحیدی زیبا، خود و عزیزانش را در پناه قدرت بی‌پایان خداوند متعال قرار می‌دهد و صبح خود را با توکل به خداوند متعال آغاز می‌کند و تمام قدرت‌ها را به خداوند متعال نسبت می‌دهد. چون این اوراد، معانی عظیم و والای توحیدی دارد و توکل تام انسان را نسبت به خالق خود در قالب جملات زیبا نشان می‌دهد و علمای بزرگ، صالحین و اصفیاء بر آن مداومت داشته‌اند، لازم دیدیم خوانندگان عزیز و محترم را با این اوراد آشنا کنیم و اوراق کتاب را با آن مزین نماییم. جهت تحقق بخشیدن به اسرار و معانی این مناجات، آن‌ها را به فارسی روان ترجمه نمودیم.

در پایان دست تضرع و زاری به سوی خداوند متعال دراز می‌کنیم و از او می‌خواهیم:

لذت دعا و نیایش را به ما بچشانند و ما را از الطاف بیکران خود محروم نگردانند؛ ما، پدران، مادرانمان و تمام مسلمانان را عفو بفرماید و از ما راضی شود و ما را به صالحین ملحق بگرداند.

همچنین عمل کسانی که در تکمیل این کتاب تلاش کردند تا در دسترس عموم قرار بگیرد، قبول فرماید و در میزان حسناتشان ثبت کند.

إِنَّهُ عَلَىٰ مَا يَشَاءُ قَدِيرٌ، حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

سید مسلم تخت‌دار

۲۴/خرداد/۱۳۹۷ شمسی

۲۹/رمضان/۱۴۳۹ قمری

جزیره قشم، گیاهدان، مدرسه آمیریه

فضیلت اذکار و أوراد

۱- عَنْ مَعَاذِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخَيِّ وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَكَلَّمَ كُتِبَ لَهُ بِهِنَّ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَ مُجِيَ عَنْهُ بِهِنَّ عَشْرُ سَيِّئَاتٍ وَ رُفِعَ بِهِنَّ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَ كُنَّ لَهُ عِذْلٌ عَشْرَ نَسَمَاتٍ وَ كُنَّ لَهُ حَرَسًا مِنَ الشَّيْطَانِ وَ حِرْزًا مِنَ الْمَكْرُوهِ وَ لَمْ يَلْحَقْهُ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ ذَنْبٌ إِلَّا الشَّرْكَ بِاللَّهِ، وَ مَنْ قَالَ هُنَّ حِينَ يَنْصَرِفُ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ أُعْطِيَ مِثْلَ ذَلِكَ فِي لَيْلَتِهِ.»
و في رواية الترمذی: «عَلَى إِثْرِ الْمَغْرِبِ.»

ترجمه: از معاذ رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «هر کس بعد از نماز صبح قبل از این که سخن بگوید، ده بار بگوید: لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ

^۱. حسن، ترمذی ۳۴۷۴ - ابن سنی در عمل اليوم والليلة ۱۴۰ - نسائی در عمل اليوم

والليلة ۱۲۶.

^۲. حسن، ترمذی ۳۵۳۴ - نسائی در عمل اليوم والليلة ۵۷۷ و ۵۷۸ - ترغیب و ترهیب

يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، هر بار که بگویند ده حسنه به سبب آن برای او نوشته می‌شود و ده گناه از او پاک می‌شود و ده درجه به درجات او افزوده می‌شود، و برای او مانند آزاد کردن ده برده است و از شیطان محفوظ می‌شود و از هر آفت و مکروهی در امان می‌ماند و هیچ گناهی او را هلاک نمی‌کند مگر شرک به خدا، و هر کس هنگامی که از نماز عصر منصرف می‌شود، آن را بگوید، در شب آن (پاداشی) به مانند آن به او داده می‌شود.»
و در روایت ترمذی آمده است: «اگر بعد از نماز مغرب آن را بخواند، پاداشی به همان اندازه به او داده می‌شود.»

۲- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ.»^۱
ترجمه: از ابو امامه رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «هرکس پس از نماز واجب آیت الکرسی را بخواند، هیچ چیز جز مرگ مانع ورود او به بهشت نمی‌شود.»

۳- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ سَبَّحَ اللَّهَ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَحَمَدَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، وَكَبَّرَ اللَّهَ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ، فَتِلْكَ تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ، وَقَالَ تَمَامَ الْيَمَانَةِ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، غُفِرَتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.»^۲

^۱. صحیح، نسائی در عمل الیوم واللیلة ۱۰۰ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۱۲۴.

^۲. صحیح، مسلم ۵۹۷.

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «هرکس پس از پایان هر نمازی ۳۳ بار سبحان الله، ۳۳ بار الحمد لله، ۳۳ بار الله اکبر بگوید که جمعاً ۹۹ بار می‌شود، و صدمین ذکر را این گونه بخواند: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، گناهان او آمرزیده می‌شود اگرچه به اندازه‌ی کف دریا باشد.»

۴- عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَنْ أَقْرَأَ بِالْمُعَوِّذَاتِ دُبْرَ كُلِّ صَلَاةٍ^۱

ترجمه: از عقبه بن عامر رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم مرا امر فرمود که پس از هر نمازی معوذات بخوانم. منظور از معوذات: سوره‌های قل (قل أعوذ برب الفلق) و ناس (قل أعوذ برب الناس) است. بعضی از علما گفته‌اند: چون معوذات به صیغه‌ی جمع آمده است، سوره اخلاص (قل هو الله أحد)، هم شامل می‌شود، والله أعلم.

۵- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبَيْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «قُلْ: قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ حِينَ تُمَسِّي وَتُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ»^۲

ترجمه: از عبدالله بن حُبیب رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «هنگامی که شب می‌کنی و هنگامی که صبح می‌کنی، قل هو الله أحد، قل أعوذ برب الفلق و قل أعوذ برب الناس را سه بار بخوان که از هر چیزی تو را کفایت می‌کنند.»

^۱. صحیح، أبو داوود ۱۵۲۳.

^۲. حسن، ترمذی ۳۵۷۵.

۶- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا لَقِيتُ مِنْ عَقَرٍ لَدَغْتَنِي الْبَارِحَةَ، قَالَ: «أَمَا لَوْ قُلْتَ حِينَ أُمْسَيْتَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ تَضُرَّكَ»^۱

ترجمه: از ابوهریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: شخصی نزد رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم آمد و گفت: دیشب عقربی مرا گزید. رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر وقتی که شب شد می گفتی: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، هیچ آسیبی به تو نمی رسید.»

۷- عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ فِي صَبَاحِ كُلِّ يَوْمٍ، وَمَسَاءٍ كُلِّ لَيْلَةٍ: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَيَضُرَّهُ شَيْءٌ»^۲

ترجمه: از عثمان بن عفان رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «بنده ای که هر صبح و هر شب سه بار بگوید: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، هیچ ضرری به او نمی رسد.»

در ادامه ی حدیث آمده است: أبان پسر عثمان که یکی از راویان حدیث است قسمتی از بدن او فلج شده بود و این حدیث را روایت می کرد، اتفاقاً مردی که آن جا بود با تعجب به او نگاه می کرد، تعجب مرد از این بود که

^۱. صحیح، مسلم ۲۷۰۹.

^۲. صحیح، ابن ماجه ۳۸۶۹.

أبان پسر عثمان حدیث روایت می‌کند که هر کسی این ذکر را سه بار بگوید هیچ ضرری به او نمی‌رسد اما خودش فلج شده و به او ضرر رسیده است. أبان پسر عثمان به او می‌گوید: من آن روز نگفتم و همان روز فلج شدم و خداوند متعال تقدیرش را بر من اجرا کرد.

۸- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ أَوْ يُمَسِي: اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُشْهِدُكَ وَأُشْهِدُكَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، أَعْتَقَ اللَّهُ رُبْعَهُ مِنَ النَّارِ، فَمَنْ قَالَهَا مَرَّتَيْنِ أَعْتَقَ اللَّهُ نِصْفَهُ، وَمَنْ قَالَهَا ثَلَاثًا أَعْتَقَ اللَّهُ ثَلَاثَةَ أَرْبَاعِهِ، فَإِنْ قَالَهَا أَرْبَعًا أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ.»^۱

ترجمه: از انس بن مالک رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی هنگامی که صبح می‌کند یا شب می‌کند یک بار بگوید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُشْهِدُكَ وَأُشْهِدُكَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، خداوند متعال یک چهارم بدن او را از آتش جهنم آزاد می‌کند و اگر دو بار گفت، خداوند متعال نصف او را آزاد می‌کند و اگر سه بار گفت، خداوند متعال سه چهارم او را آزاد می‌کند و اگر چهار بار گفت، خداوند متعال تمام بدن او را از آتش جهنم آزاد می‌کند.»

۹- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَنَامٍ الْبَيَاضِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ: اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ

۱. حسن، ابوداود ۵۰۶۹ - ترمذی ۳۵۰۱.

فَمِنْكَ وَحَدَّكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ، وَلَكَ الشُّكْرُ، فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ
يَوْمِهِ، وَمَنْ قَالَ مِثْلَ ذَلِكَ حِينَ يُمْسِي فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ لَيْلَتِهِ.»^۱

ترجمه: از عبدالله بن غنم رضی الله عنه روایت شده که گفته است:
رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی هنگامی که صبح
می کند، بگوید: اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ
لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ، همانا شکر آن روز را بجا آورده، و کسی
که چون شب می کند آن را بخواند، شکر آن شب را بجا آورده است.»

۱۰- عَنْ أَبِي سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى: رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا،
وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا^۲ وَرَسُولًا^۳، إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ.»^۴
ترجمه: از ابو سلام رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله
صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی هنگامی که صبح کند و
هنگامی که شب کند بگوید: رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ
نَبِيًّا وَرَسُولًا، حق است بر خداوند که در روز قیامت او را راضی بگرداند.»

۱. حافظ در تخریج اذکار و ابن باز در تحفة الأخیار آن را حسن دانسته اند، ابو داوود ۵۰۷۳ -

ابن حبان ۲۳۶۱ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۷ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۴۱

۲. به روایت ترمذی: نَبِيًّا

۳. به روایت ابو داوود: رَسُولًا

۴. حاکم در مستدرک اسناد آن را صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است، ترمذی

حسن غریب و ابن باز در تحفة الأخیار آن را حسن دانسته است، ابو داوود ۵۰۷۲ -

ترمذی ۳۳۸۹ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۴ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۶۸

۱۱- عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، سَبْعَ مَرَّاتٍ، كَفَاهُ اللَّهُ هَمَّهُ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»^۱

ترجمه: از ابودرداء رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی هنگامی که صبح کند و هنگامی که شب کند هفت بار بگوید: حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، خداوند متعال اندوه و نگرانی او را از امور دنیا و آخرت کفایت می‌کند.»

۱۲- عَنْ شَدَادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ أَنْ تَقُولَ: "اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ" قَالَ: وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مَوْقِنًا بِهَا، فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا، فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ»^۲

ترجمه: از شداد بن اوس رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ آن است که بگویی:

^۱. شعیب ارنأؤوط و عبدالقادر ارنأؤوط اسناد آن را حسن دانسته‌اند. ابن سنی در عمل
الیوم واللیلة ۷۱ - ابو داوود ۵۰۸۱.

^۲. صحیح، بخاری ۶۳۰۶.

"اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ" فرموده است: کسی که در روز آن را بگوید در حالی که یقین به آن داشته باشد و در آن روز از دنیا برود قبل از این که شب شود او از اهل بهشت است، و اگر کسی آن را شب بخواند و در حالی که یقین به آن داشته باشد و آن شب از دنیا برود قبل از اینکه صبح شود او از اهل بهشت است.»

۱۳- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ»^۱
ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «همانا من در روز صد بار استغفار می‌کنم و به درگاه خداوند توبه و رجوع می‌کنم.»

۱۴- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ». قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ نُجَدِّدُ إِيمَانَنَا؟ قَالَ: «أَكْثَرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»^۲
ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «ایمانتان را تجدید کنید.» گفته شد: یا رسول الله، چگونه ایمانمان را تجدید کنیم؟ فرمود: «لا اله الا الله را بسیار بگویید.»

^۱. حسن صحیح، ابن ماجه ۳۸۱۵.

^۲. حسن، مسند احمد ۸۷۱۰.

۱۵- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَ: حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمَسِي: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ، لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بِأَفْضَلِ مِمَّا جَاءَ بِهِ، إِلَّا أَحَدًا قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ.»^۱

ترجمه: از ابو هريره رضى الله عنه روايت شده كه گفته است: رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: «اگر كسى هنگامى كه صبح كند و هنگامى كه شب كند صد بار بگويد: سبحان الله و بحمده، در روز قيامت هيچ كس عملى بالاتر از او نمى آورد مگر كسى كه مانند او يا بيش تر از او بگويد.»

۱۶- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.»^۲

ترجمه: از ابو هريره رضى الله عنه روايت شده كه گفته است: رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرمود: «اگر كسى در يك روز صد بار بگويد: سبحان الله و بحمده، گناهان او بخشوده مى شود اگر چه به اندازه ي كف دريا باشد.»

۱۷- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ، كَانَتْ لَهُ عَدَلٌ عَشْرٌ رِقَابٍ وَكُتِبَ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا

^۱. صحيح، مسلم ۲۶۹۲.

^۲. صحيح، بخارى ۶۴۰۵ - مسلم ۲۶۹۱.

مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمْسِي، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلٍ مِّمَّا جَاءَ إِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ.^۱

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی در یک روز صد بار بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، مانند این است که ده برده را آزاد کرده است، و برای او صد حسنه نوشته می‌شود، و صد گناه از او پاک می‌شود، و در آن روز از شیطان محافظت می‌شود تا این که شب شود و هیچ کس عملی بالاتر از او انجام نداده است مگر کسی که بیش‌تر از او بگوید.»

۱۸- عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أَكْثَرُ الصَّلَاةِ عَلَيْكَ فَكَمْ أَجْعَلُ لَكَ مِنْ صَلَاتِي؟ فَقَالَ: «مَا شِئْتَ». قَالَ: قُلْتُ: الرَّبْعُ، قَالَ: «مَا شِئْتَ فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ». قُلْتُ: التَّصَفُّ، قَالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ». قَالَ: قُلْتُ: فَالثَّلَاثِينَ، قَالَ: «مَا شِئْتَ، فَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ». قُلْتُ: أَجْعَلُ لَكَ صَلَاتِي كُلَّهَا قَالَ: «إِذَا تَكْفَى هَمَّكَ، وَيُغْفَرَ لَكَ ذَنْبُكَ».^۲

ترجمه: از ابی بن کعب رضی الله عنه روایت شده که گفته است: به رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم گفتم: من بر شما زیاد صلوات می‌فرستم، پس در دعاهایی که برای خود می‌کنم چقدر بر شما درود و صلوات بفرستم؟ فرمود: «هر چقدر بخواهی.» گفتم: یک چهارم دعاهایم را به صلوات بر شما

^۱. صحیح، بخاری ۶۴۰۳ - مسلم ۲۶۹۱.

^۲. حسن، ترمذی ۲۴۵۷.

اختصاص می‌دهم. فرمود: «هر چقدر بخواهی اما اگر زیادت‌ر صلوات بر من بفرستی برای تو بهتر است.» گفتم: نصف. فرمود: «هر چقدر بخواهی اما اگر بیش‌تر صلوات بر من بفرستی برای تو بهتر است.» گفتم: دو سوم. فرمود: هر چقدر بخواهی اما اگر زیادت‌ر بر من صلوات بفرستی برای تو بهتر است.» گفتم: تمام دعاها را به درود و صلوات فرستادن بر شما اختصاص می‌دهم. فرمود: «در این حالت هم و غم تو از بین می‌رود و گناهانت بخشوده می‌شود.»

۱۹- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا.»^۱
ترجمه: از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «هر کس یک صلوات بر من بفرستد، خداوند متعال ده صلوات بر او می‌فرستد.»

توضیح: صلوات از جانب خداوند متعال رحمت است، یعنی رحمت خود را بر آن بنده سرازیر می‌کند و اجر و پاداش او را مضاعف می‌گرداند.

۲۰- عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ، أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَةً هِيَ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.»^۲

ترجمه: از ابو موسی اشعری رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم به او فرمود: «ای عبدالله بن قیس، آیا تو را به گنجی از گنج‌های بهشت راهنمایی نکنم؟» گفتم: بله یا رسول الله، فرمود: «بگو: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.»

^۱ . صحیح، مسلم ۳۸۴.

^۲ . صحیح، مسلم ۲۷۰۴ - بخاری ۶۶۱۰.

توضیح: یعنی همان طوری که گنج نفیس و گران بهاست گفتن این ذکر، نیز ثواب زیاد، نفیس و گران بهایی دارد.

۲۱- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: «مَنْ قَالَ: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، كَانَ دَوَاءً مِنْ تِسْعَةِ وَتِسْعِينَ دَاءً أَيْسَرُهَا الْهُمُّ»^۱

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «کسی که لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ بگوید، درمان نود و نه بیماری می شود که کم ترین آن هم و غم است.»

۲۲- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ سُورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى غُفِرَ لَهُ وَهِيَ سُورَةُ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ»^۲

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «سوره ای از قرآن هست که سی آیه دارد، شفاعت شخص می کند تا این که آمرزیده می شود و آن سوره ی مُلک است.»

۲۳- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ مُكَاتِبًا جَاءَهُ فَقَالَ: إِنِّي قَدْ عَجَزْتُ عَنْ مُكَاتِبَتِي فَأَعْنِي، قَالَ: أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ عَلَّمْنِيهِنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ جَبَلٍ صِيرَ دِينَارًا آدَاهُ اللَّهُ عَنْكَ قَالَ: «قُلْ: اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ»^۳

۱. حاکم اسناد آن را صحیح دانسته، مستدرک حاکم ۱۹۹۰ - مشکاة المصابیح ۲۳۱۴.

۲. حسن، ترمذی ۲۸۹۱ - ابو داود ۱۴۰۰.

۳. حسن، ترمذی ۳۵۶۳.

ترجمه: از علی بن ابی طالب رضی الله عنه روایت شده که گفته است: بنده‌ی مکاتبی نزد او آمد و گفت: از پرداخت اقساط عقد کتابتم عاجز شده‌ام، پس مرا کمک کن. علی بن ابی طالب رضی الله عنه گفت: آیا جملاتی را که رسول الله صلی الله علیه وسلم به من تعلیم داده بود، به تو تعلیم بدهم؟ اگر به اندازه‌ی کوه صیر (کوه قبیلہ‌ی طئ) بدهکار باشی خداوند متعال بدهکاری تو را ادا می‌کند. بگو: «اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ».

۲۴- عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَقَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْحَشْرِ وَكَلَّمَ اللَّهُ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يُمِسيَ، وَإِنْ مَاتَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَاتَ شَهِيداً، وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُمِسيَ كَانَ يَتِلْكَ الْمَنْزِلَةَ»^۱

ترجمه: از معقل بن یسار رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «اگر کسی هنگامی که صبح می‌کند سه بار بگوید: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ و سه آیه‌ی آخر سوره‌ی حشر را بخواند، خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را مَوْطَف می‌کند تا شب برای او طلب آمرزش کنند و اگر کسی در آن روز وفات کند، شهید از دنیا رفته و کسی که شب آن را بگوید به همین منزلت است.»

^۱ . ضعیف، ترمذی ۲۹۲۲ - مسند احمد ۲۰۳۰۶ - دارمی ۳۴۲۵ - ابن سنی در عمل

الیوم و اللیلة ۸۰ - طبرانی در دعا ۵۳۷ و معجم کبیر ۳۰۸.

فضل و ثواب کسانی که ذکر خداوند متعال می‌گویند

۱- عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «أَلَا أُتَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ، وَخَيْرٌ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟» قَالُوا: بَلَى. قَالَ: «ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى»^۱

ترجمه: از ابو درداء رضی الله عنه روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «آیا شما را خبر ندهم به بهترین اعمالتان و پاک‌ترین آن نزد پروردگارتان و چیزی که درجاتی که برای شما بهتر است و برای شما بهتر است از اینکه با دشمنان روبه‌رو شوید و آنان گردن شما را بزنند و شما گردن آنان را بزنید؟» (جنگ تن به تن) گفتند: بله. فرمودند: «ذکر خداوند متعال».

۲- فِي الْحَدِيثِ الطَّوِيلِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَاكِيًا عَنْ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: «وَأَمْرُكُمْ أَنْ تَذْكُرُوا اللَّهَ فَإِنَّ مَثَلَ ذَلِكَ كَمَثَلِ رَجُلٍ خَرَجَ الْعَدُوُّ فِي أَثَرِهِ سِرَاعًا حَتَّى إِذَا أَتَى عَلَى حِصْنٍ حَصِينٍ فَأَحْرَزَ نَفْسَهُ مِنْهُمْ، كَذَلِكَ الْعَبْدُ لَا يُخْرِزُ نَفْسَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ إِلَّا بِذِكْرِ اللَّهِ»^۲

ترجمه: در حدیث طولانی رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم از یحیی بن زکریا علیهما السلام حکایت نموده که وی فرموده است: «شما را امر

۱. صحیح، ترمذی ۳۳۷۷.

۲. صحیح، ترمذی ۲۸۶۳.

می‌کنم که ذکر خدا کنید، همانا مثال شخصی که ذکر خدا می‌گوید مثال شخصی است که دشمن او را با سرعت تعقیب می‌کند تا اینکه به قلعه‌ای مستحکم می‌رسد و در آن قلعه پناه می‌گیرد و جان خود را از آنان ننگه می‌دارد، همچنین بنده نمی‌تواند خود را از شیطان محافظت کند مگر با ذکر خداوند متعال.»

توضیح: یعنی ذکر خداوند ذو الجلال قلعه‌ی مستحکمی است که شخص ذاکر، خود را از شر شیطان، در پناه آن قرار می‌دهد.

۳- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «سَبَقَ الْمُفْرَدُونَ.» قَالُوا: وَمَا الْمُفْرَدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «الدَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالدَّاكِرَاتُ.»^۱

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «مُفْرَدُونَ سبقت گرفتند.» اصحاب گفتند: یا رسول الله، مفردون چه کسانی‌اند؟ فرمود: «کسانی که بسیار ذکر خداوند متعال می‌گویند.»

^۱ . صحیح، مسلم ۲۶۷۶.

آداب دعا

۱- رو به قبله دعا کند:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى يُصَلِّي وَأَنَّهُ لَمَّا دَعَا أَوْ أَرَادَ أَنْ يَدْعُو اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ^۱.

از عبدالله بن زید رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم به سوی مُصَلَّی بیرون آمد تا نماز طلب باران بخواند، وقتی ایشان دعا می کرد یا قصد کرد دعا نماید رو به سوی قبله نمود.

۲- دست هایش را بالا ببرد:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى رَأَيْتُ بَيَاضَ إِبْطَيْهِ^۲.

انس رضی الله عنه گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم در دعا دست هایش را بالا برد تا اینکه سفیدی زیر بغل او را دیدم.

۳- دعایش را با حمد و ثنای خداوند متعال و درود و صلوات بر رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم آغاز کند و با آن دعایش را به پایان برساند.

عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَاعِدٌ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «عَجِلْتَ أَيُّهَا

^۱. صحیح، بخاری ۱۰۲۷.

^۲. صحیح، بخاری ۶۳۴۱.

الْمُصَلِّي، إِذَا صَلَّيْتَ فَقَعْدَتَ فَاحْمَدِ اللَّهَ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، وَصَلِّ عَلَيَّ ثُمَّ ادْعُهُ. قَالَ: ثُمَّ صَلِّ رَجُلٌ آخَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّهَا الْمُصَلِّي، أَدْعُ تُحِبُّ»^۱

از فضاله بن عُبَيْد رضى الله عنه روايت شده كه گفته است: رسول الله صلى الله عليه وسلم نشسته بود كه مردى داخل شد و نماز گزارد و بعد از نماز گفت: پروردگارا، مرا بياמרز و به من رحم كن. رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم به او فرمود: «اى نماز گزار، عجله كردى؛ هرگاه نماز گزاردى و بعد از نماز نشستى، حمد و ثناى پروردگار را بجا بياور، آن حمد و ثنايى كه شايسته و لايق اوست و بر من صلوات بفرست، سپس دعا كن.» فضاله رضى الله عنه گفته است: سپس بعد از او، مردى ديگر آمد، نماز خواند و حمد و ثناى خدا را بجا آورد و بر رسول الله صلى الله عليه وسلم صلوات فرستاد. رسول الله صلى الله عليه وسلم به او فرمود: «اى نماز گزار، دعا كن كه دعائى تو اجابت مى شود.»

عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «إِنَّ الدُّعَاءَ مَوْقُوفٌ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَصْعَدُ مِنْهُ شَيْءٌ، حَتَّى تُصَلِّيَ عَلَى نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ»^۲

از سعيد بن مُسَيَّب رحمه الله از عمر بن خطاب رضى الله عنه روايت شده است كه او فرمود: «دعا بين آسمان و زمين متوقف مى شود و چيزى از آن بالا نمى رود تا اينكه بر پيامبرت صلى الله عليه وآله وسلم صلوات بفرستى.»

۱. صحيح، ترمذى ۳۴۷۶.

۲. حسن، ترمذى ۴۸۶.

۴- با تضرع و زاری و آهسته (نه زیاد بلند و نه زیاد آهسته که لب‌هایش تکان نخورد) دعا کند:

خداوند متعال می‌فرماید: ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً﴾: «پروردگارتان را با تضرع و زاری و آهسته بخوانید.»^۱

۵- در دعا اصرار و پافشاری داشته باشد:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ، اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ، لِيُعْزِمَ الْمَسْأَلَةَ، فَإِنَّهُ لَا مُكْرَهَ لَهُ.»^۲

از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «هیچ یک از شما نگوید: خدایا، اگر خواستی مرا بیامرز، اگر خواستی به من رحم کن، بلکه باید با قاطعیت دعا کند، چون کسی نمی‌تواند او را مجبور کند.»

۶- در قبولی دعا عجله نکند:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ، يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي.»^۳

از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «دعای هر یک از شما قبول می‌شود مادام که عجله نکند، و صحیح نیست که فردی بگوید: دعا کردم ولی مستجاب نشد.»

۱. اعراف: ۵۵.

۲. صحیح، بخاری ۶۳۳۹.

۳. صحیح، بخاری ۶۳۴۰.

۷- درون خویش را پاک کند که آن در اجابت دعا اصل است؛ حقوق مردم را پرداخت کند و مردم را از خود راضی بگرداند؛ از گناه، توبه‌ی خالصانه داشته باشد و با تمام وجودش به سوی خداوند متعال رو کند.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ: ﴿يَتَّيْنَاهَا الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾^۱ وَقَالَ: ﴿يَتَّيْنَاهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾^۲ ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ، يَا رَبِّ، يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَغُذِيَ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابَ لِذَلِكَ؟»^۳

از ابو هریره رضی الله عنه روایت شده که گفته است: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «ای مردم! همانا خداوند متعال پاک است، فقط پاکی‌ها را قبول می‌کند. همانا خداوند به مؤمنان امر کرده همان گونه که به پیامبران امر نموده و فرموده است: "ای پیامبران! از پاکی‌ها بخورید و عمل صالح انجام دهید؛ بی‌گمان من به آنچه شما انجام می‌دهید آگاهم." و فرمود: "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بخورید از پاکی‌هایی که رزق شما کردیم." سپس مردی را یاد کرد که سفرش طولانی شده، با موهای ژولیده و صورت غبارآلود، دو دستش را به سوی آسمان بالا می‌برد و می‌گوید: ای پروردگار من، ای پروردگار من! در حالی که خوراک او حرام است و آشامیدنی او حرام است و با حرام تغذیه شده است؛ چگونه چنین داعیی مستجاب شود؟»

۱. مؤمنون: آیه ۵۱.

۲. بقره: آیه ۱۷۲.

۳. صحیح، مسلم ۱۰۱۵.

ذکر قبل از وضو

قبل از وضو "بسم الله الرحمن الرحيم" گفته می‌شود.^۱

ذکر بعد از وضو

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ.^۲

توضیح: کسی که این ذکر را بعد از وضو بگوید درهای هشتگانه‌ی
بهشت برای او باز می‌شود.

ترجمه: گواهی می‌دهم معبودی به حق نیست جز خداوند، او یکتاست،
هیچ شریکی ندارد، و گواهی می‌دهم که محمد صلی الله علیه وآله وسلم بنده
و رسول اوست. خدایا، مرا از جمله‌ی توبه‌کنندگان قرار بده و از جمله‌ی پاکان
قرار بده.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ
إِلَيْكَ.^۳

توضیح: کسی که این ذکر را بعد از وضو بگوید فرشتگان آن را بر کاغذی
می‌نویسند سپس مهر بر آن زده می‌شود و تا روز قیامت باز نمی‌شود.

^۱. حسن، ترمذی ۲۵ - ابن ماجه ۳۹۷ و ۳۹۸ و ۳۹۹ - ابو داود ۱۰۱ - نسائی ۷۸ با
اسناد صحیح.

^۲. صحیح، مسلم ۲۳۴ - ابن ماجه ۴۷۰ - ابو داود ۱۶۹ - نسائی ۱۴۸.

^۳. صحیح، ترمذی ۵۵.

^۴. صحیح، نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۸۱ - طبرانی در معجم اوسط ۱۴۷۸ - حاکم در
مستدرک ۲۰۷۲.

ترجمه: خدایا، تو را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد تو را به جا می‌آورم. گواهی می‌دهم که هیچ معبودی به حق نیست جز ذات مقدس تو، به درگاه تو استغفار می‌کنم و به سوی تو توبه و رجوع می‌کنم.

ذکر هنگامی که مؤذن کلمات اذان می‌گوید

هرگاه مؤذن گفت: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، می‌گوید: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، هرگاه مؤذن گفت: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، می‌گوید: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، هرگاه مؤذن گفت: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، می‌گوید: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، هرگاه مؤذن گفت: حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، می‌گوید: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، هرگاه مؤذن گفت: حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، می‌گوید: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، هرگاه مؤذن گفت: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، می‌گوید: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، هرگاه مؤذن گفت: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، می‌گوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.^۱

توضیح: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم در پایان حدیث می‌فرماید: کسی که لا اله الا الله را از ته قلبش بگوید داخل بهشت می‌شود.

شهادتین هنگام اذان

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا.^۲

توضیح: هر کس این ذکر را هنگام اذان بگوید گناهانش آمرزیده می‌شود.

۱. صحیح، مسلم ۳۸۵.

۲. صحیح، مسلم ۳۸۶.

ترجمه: گواهی می‌دهم که معبودی به حق نیست جز ذات مقدس خداوند، او یکتاست، هیچ شریکی ندارد، و گواهی می‌دهم که محمد بنده و رسول اوست. به پروردگاری الله و به رسالت محمد ﷺ و به دین اسلام راضی شدم.

دعای بعد از اذان

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.^۱
اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ الثَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ، وَأَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ.^۲

توضیح: کسی که بعد از اذان این دعا را بخواند شفاعت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم نصیب او می‌شود.

ترجمه: خدایا، ای پروردگار دعوت کامل (کلمات اذان که شامل توحید است) و نماز بر پا شده، به محمد صلی الله علیه وآله وسلم وسیلت و فضیلت را (مقام و منزلتی در بهشت) عطا کن و او را به مقام محمود (شفاعت عظمی) که به او وعده داده‌ای برسان.

ذکر هنگامی که کلمات اقامه گفته می‌شود

هنگام «قد قامت الصلاة» گفته می‌شود: أَقَامَهَا اللَّهُ وَأَدَامَهَا.
بقیه به مانند اذان جواب داده می‌شود.^۳

۱. صحیح، مسلم ۳۸۴ - ابو داوود ۵۲۵.

۲. صحیح، بخاری ۶۱۴ - ابو داوود ۵۲۹.

۳. ضعیف، ابو داوود ۵۲۸ - ابن سنی در عمل الیوم والليلة ۱۰۴ - طبرانی در دعاء

۴۹۱ - بیهقی در دعوات کبیر ۷۱ و سنن کبری ۱۹۴۰.

دعای استفتاح^۱

۱- وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا مُسْلِمًا، وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ.^۲

ترجمه: ذاتم را متوجه کسی کردم که آسمان‌ها و زمین را آفرید، از ادیان باطل روی گردانم و به دین حق روی آورده‌ام، مسلم‌انم و از مشرکین نیستم. همانا نمازم، عبادتم، زندگی و مرگم برای خداوندی است که پروردگار جهانیان است؛ برای او هیچ شریکی نیست و به این امر شده‌ام و از مسلم‌انانم.

۲- اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ رَبِّي، وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي، وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي، فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.^۳

ترجمه: خدایا، تو پادشاهی؛ معبودی به حق جز ذات مقدس تو نیست؛ تو پروردگار من هستی و من بنده‌ی تو‌ام؛ به خودم ظلم کردم و به گناهانم اعتراف می‌کنم، پس تمام گناهانم را بیامرز، که جز تو کسی گناهان را نمی‌آمرزد؛ و به نیکوترین اخلاق مرا هدایت کن، که جز تو کسی به نیکوترین

^۱ . اذکار و دعاهایی که قبل از سوره‌ی حمد خوانده می‌شود.

^۲ . صحیح، ابو داوود ۷۶۰ - مسلم ۷۷۱.

^۳ . صحیح، مسلم ۷۷۱ - ابو داوود ۷۶۰.

اخلاق راهنمایی نمی‌کند؛ و اخلاق بد را از من دور بگردان، که جز تو کسی مرا از اخلاق بد دور نمی‌گرداند؛ بارها و بارها دعوت تو را اجابت می‌کنم؛ تمام خوبی‌ها و سعادت‌ها نزد توست و تمام خیرات در دست توست؛ شر و بدی به سوی تو راه ندارد؛ من از تو هستم و به سوی تو باز می‌گردم؛ پربرکت و والایی، به سوی تو استغفار می‌کنم و به سوی تو توبه و رجوع می‌کنم.

۳- سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ^۱.

ترجمه: خدایا، تو را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد تو را به جا می‌آورم، برکت اسم تو و عظمت و شکوه تو والا گشت. (نسیم الدین محمد بن میرک شاه حنفی می‌گوید: بزرگی تو بر بزرگی غیر از تو در نهایت علو و عظمت است. ابن حجر می‌گوید: بی‌نیازی تو عظیم گشت از اینکه انفاق آن را ناقص کند یا احتیاج به یآوری داشته باشد) و نیست معبودی به حق جز ذات مقدس تو.

۴- اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا^۲.
ترجمه: خداوند متعال بزرگ‌تر است بسیار بزرگ، و حمد و ستایش خداوند را بسیار بجا می‌آورم و خداوند متعال را صبحگاه و شامگاه به پاکی یاد می‌کنم.

۵- اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَفِّئْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْفَى الثُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالتَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرْدِ^۳.

^۱ . صحیح، ترمذی ۲۴۳ - ابو داوود ۷۷۵ و ۷۷۶ - ابن ماجه ۸۰۴ و ۸۰۵.

^۲ . صحیح، مسلم ۶۰۱ - ترمذی ۳۵۹۲ - ابن حبان ۹۶۰ - حاکم در مستدرک ۱۹۴۹.

^۳ . صحیح، مسلم ۵۹۸ - بخاری ۷۴۴.

ترجمه: خدایا، بین من و لغزش‌هایم دوری بینداز همان گونه که بین مشرق و مغرب دوری انداخته‌ای. خدایا، مرا از لغزش‌هایم پاک بگردان همان گونه که پارچه‌ی سفید از آلودگی پاک کرده می‌شود. خدایا، لغزش‌هایم را با یخ، آب و تگرگ بشوی.

گفتن اَعُوذُ بِاللّٰهِ قَبْلَ از سوره‌ی فاتحه

أَعُوذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ مِنْ هَمَزِهِ وَنَفْخِهِ وَنَفْثِهِ^۱

ترجمه: از شر شیطان رانده‌شده به خداوند بسیار شنوا و بسیار دانا پناه می‌برم، از وسوسه‌های شیطان، از کُبر او و از سحر او. (کبر که به کفر می‌کشاند. طبعی می‌گوید: کبر شیطان کنایه است، مانند اینکه شیطان با وسوسه در وجود انسان می‌دمد و سبب می‌شود شخص خود را بزرگ ببیند و دیگران را کوچک بشمارد.)

اَذْكَارِ رُكُوعِ

۱- سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ^۲

ترجمه: پروردگار بزرگم را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد او را بجا می‌آورم.

۲- سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي^۳

^۱ . صحیح، ابو داوود ۷۷۵ - ترمذی ۲۴۲.

^۲ . صحیح، ابو داوود ۸۷۱ - ترمذی ۲۶۲.

^۳ . ضعیف، ابو داوود ۸۷۰ - مسند بزار ۲۹۲۱ - طبرانی در دعا ۵۴۰ و ۵۴۲.

^۴ . صحیح، بخاری ۸۱۷ - مسلم ۴۸۴ - ابو داوود ۸۷۷ - نسائی ۱۰۴۷.

ترجمه: خدایا، پروردگارا، تو را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد تو را به جا می‌آورم؛ خدایا، گناهانم را بیامرز.

۳- سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.^۱

ترجمه: پروردگار فرشتگان و روح (از صفات نقص و شریک و هر چیزی که شایسته‌ی الوهیت و لایق خالق نیست) پاک و منزّه است.

توضیح: امام نووی در شرح صحیح مسلم می‌نویسد: در مورد روح بعضی گفته‌اند: جبرئیل یا فرشته‌ی عظیم یا مخلوقی عظیم است که حتی فرشتگان او را نمی‌بینند.

۴- سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ.^۲

ترجمه: پاک و منزّه است خداوندی که صاحب قدرت، فرمانروایی، عظمت و بزرگی است.

۵- اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي، وَبَصَرِي، وَمُتَّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي.^۳

ترجمه: خدایا، برای تو رکوع کردم و به تو ایمان آوردم و تسلیم تو شدم. شنوایی، بینایی، عقل، استخوان و عصب من برای تو خاشع و آرام شد.

^۱ . صحیح، مسلم ۴۸۷ - ابو داوود ۸۷۲ - نسائی ۱۰۴۸.

^۲ . صحیح، ابو داوود ۸۷۳ - نسائی ۱۰۴۹.

^۳ . صحیح، مسلم ۷۷۱ - ابو داوود ۷۶۰ - ترمذی ۳۴۲۱.

اُذْكَارِ اِعْتِدَال

۱- سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ.

ترجمه: خداوند متعال شنید و قبول کرد از کسی که حمد او را گفت.
پروردگارا، حمد و ستایش مخصوص توست.

۲- رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ.

ترجمه: پروردگارا، و حمد و ستایش مخصوص توست، حمد و ستایش
بسیار و پاک، که در آن برکت باشد.

۳- رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شِئْتَ
مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ،
اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ
مِنْكَ الْجُدُّ.

ترجمه: پروردگارا، حمد و ستایش مخصوص توست، به پُری آسمان‌ها و
به پُری زمین و به پُری آنچه بعد از این‌ها بخواهی. ای خداوندی که اهل
ثناء و بزرگی هستی، تو شایسته‌تری به آنچه بنده تو را بستاید، و همه‌ی ما
بنده‌ی تو هستیم. خدایا، هیچ منع‌کننده‌ای نیست از آنچه تو عطا کنی و
هیچ دهنده‌ای نیست از آنچه تو منع کنی. ثروت به صاحبش به جای تو
نفع نمی‌رساند و او را از عذاب تو نجات نمی‌دهد.

^۱ . صحیح، نسائی ۱۰۵۷.

^۲ . صحیح، بخاری ۷۹۹ - نسائی ۱۰۶۲ - ابو داوود ۷۷۰.

^۳ . صحیح، مسلم ۴۷۷ و ۴۷۸ - نسائی ۱۰۶۸ - ابو داوود ۸۴۷.

اذکار و دعاهاى سجود

۱- سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَىٰ وَبِحَمْدِهِ.

ترجمه: پروردگار بلندمرتبه‌ام را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد او را به جا می‌آورم.

۲- سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي.

ترجمه: خدایا، تو را به پاکی می‌ستایم در حالی که حمد تو را به جا می‌آورم، خدایا، گناهانم را ببامرز.

۳- سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.

ترجمه: پروردگار فرشتگان و روح (از صفات نقص و شریک و هر چیزی که شایسته‌ی الوهیت و لایق خالق نیست) پاک و منزّه است.

۴- اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ.

ترجمه: خدایا، برای تو سجود کردم و به تو ایمان آوردم و تسلیم تو شدم؛ ذاتم سجود کسی کرد که او را خلقت نمود و او را صورت بخشید و شنوایی و بینایی او را باز کرد؛ عظیم و خجسته گشت خدایی که بهترین آفرینندگان است.

^۱ . صحیح، ابو داوود ۸۷۱ - ترمذی ۲۶۲.

^۲ . ضعیف، ابو داوود ۸۷۰ - مسند بزار ۲۹۲۱ - طبرانی در دعا ۵۴۰ و ۵۴۲.

^۳ . صحیح، بخاری ۸۱۷ - مسلم ۴۸۴ - ابو داوود ۸۷۷ - نسائی ۱۰۴۷.

^۴ . صحیح، مسلم ۴۸۷ - ابو داوود ۸۷۲ - نسائی ۱۰۴۸.

^۵ . صحیح، مسلم ۷۷۱.

۵- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّةً وَجِلَّةً وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ.^۱

ترجمه: خدایا، گناهانم را بیامرز تمامی آن را، کوچک و بزرگ آن را، اول و آخر آن را آشکار و پنهانی آن را.

۶- اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخِطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ.^۲

ترجمه: خدایا، به تو پناه می‌برم به خشنودیت از عذابت، و به عافیت از عقوبت، و از عذابت به خودت پناه می‌برم. نمی‌توانم ثناها و ستایش‌ها را بر تو بشمارم، تو چنانی که خودت خود را ستوده‌ای (اعتراف می‌کنم که عاجزم و نمی‌توانم حمد و ثنای کامل تو را به جا بیاورم پس آن را به تو واگذار می‌کنم).

دعای نشستن بین دو سجده

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي^۳ وَارْفَعْني^۴ وَعَافِنِي^۵.

ترجمه: خدایا، مرا بیامرز و به من رحم کن، گناهانم را تبدیل به حسنات کن، مرا هدایت کن، و مرا رزق و روزی بده، و مکاتمم را بالا ببر، و مرا عافیت ببخش.

۱. صحیح، مسلم ۴۸۳ - ابو داوود ۸۷۸ - ابن خزیمه ۶۷۲.

۲. صحیح، مسلم ۴۸۶ - ابو داوود ۸۷۹ - نسائی ۱۶۹.

۳. صحیح، ترمذی ۲۸۴.

۴. صحیح، ابن ماجه ۸۹۸.

۵. حسن، ابو داوود ۸۵۰.

دعای بعد از تشهد اخیر قبل از سلام

۱- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ.^۱

ترجمه: خدایا، همانا از عذاب قبر و عذاب جهنم و از فتنه‌ی زندگی و مرگ و از فتنه‌ی مسیح دجال به تو پناه می‌برم.

۲- اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا كَبِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفُرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ.^۲

ترجمه: خدایا، همانا من به خودم ظلم کردم، ظلمی بسیار و بزرگ، و به غیر از تو کسی نمی‌تواند گناهان را ببامزد، پس مرا ببامرز آمرزشی از نزد خودت، و مرا رحم کن که تو بسیار آمرزنده و بسیار مهربانی.

۳- اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.^۳

ترجمه: خدایا، برای من ببامرز آنچه را (گناهانی) که از پیش انجام دادم و آنچه را که به تاخیر انداختم و در آینده انجام خواهم داد، و آنچه را که پنهانی انجام دادم و آنچه را که آشکارا انجام دادم، و آنچه را در آن اسراف و زیاده‌روی کردم، و آنچه را که تو به آن از من آگاه‌تری؛ همانا تو به جلو می‌آوری و به تاخیر می‌اندازی؛ معبودی به حق جز تو نیست.

۱. صحیح، بخاری ۱۳۷۷ - مسلم ۵۸۸ و ۵۸۹ و ۵۹۰.

۲. صحیح، مسلم ۲۷۰۵ - بخاری ۸۳۴ و ۷۳۸۷ و ۷۳۸۸.

۳. صحیح، مسلم ۷۷۱ - ترمذی ۳۴۲۱ - ابو داوود ۷۶۰.

فضیلت نمازهای سنت قبله و بعدیه

۱- قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «رَكَعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»^۱

رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرموده است: «دو رکعت نماز سنت صبح، از دنیا و آنچه در آن هست بهتر است.»

۲- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ حَافَظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَأَرْبَعِ بَعْدَهَا، حَرَّمَ عَلَى النَّارِ»^۲

رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرموده است: «کسی که بر چهار رکعت نماز سنت قبل از ظهر و چهار رکعت بعد از ظهر محافظت داشته باشد، خداوند متعال او را بر آتش جهنم حرام می گرداند.»

۳- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ السَّائِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي أَرْبَعًا بَعْدَ أَنْ تَزُولَ الشَّمْسُ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَقَالَ: «إِنَّهَا سَاعَةٌ تُفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَأُحِبُّ أَنْ يَصْعَدَ لِي فِيهَا عَمَلٌ صَالِحٌ»^۳

از عبدالله بن سائب رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم بعد از زوال خورشید و قبل از ظهر، چهار رکعت نماز سنت می گزارد و در این مورد فرمود: «این زمانی است که در آن درهای بهشت باز می شود، پس دوست دارم در این زمان کار نیکی برای من بالا برود.»

۱. صحیح، مسلم ۷۲۵ - ترمذی ۴۱۶.

۲. صحیح، ابو داوود ۱۲۶۹ - ترمذی ۴۲۸ - نسائی ۱۸۱۶ - ابن ماجه ۱۱۶۰.

۳. صحیح، ترمذی ۴۷۸.

۴- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا»^۱

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرموده است: «خداوند متعال رحم کند به شخصی که قبل از نماز عصر، چهار رکعت نماز (سنت) بگزارد.»

۵- قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «صَلُّوا قَبْلَ صَلَاةِ الْمَغْرِبِ»، قَالَ: «فِي الثَّلَاثَةِ لِمَنْ شَاءَ»^۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرموده است: «قبل از نماز مغرب، دو رکعت نماز بگزارید.» در بار سوم فرمود: «کسی که بخواهد.»

۶- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلَّى فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ: أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ صَلَاةِ الْعِدَاةِ»^۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرموده است: «کسی که در روز و شبی دوازده رکعت بگزارد برای او در بهشت قصری بنا می‌شود: چهار رکعت قبل از ظهر، دو رکعت بعد از ظهر، دو رکعت بعد از مغرب، دو رکعت بعد از عشاء، دو رکعت قبل از نماز صبح.»

۱. حسن، ابو داوود ۱۲۷۱ - ترمذی ۴۳۰.

۲. صحیح، بخاری ۱۱۸۳ - ابو داوود ۱۲۸۱.

۳. صحیح، ترمذی ۴۱۵.

۷- عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: «رَمَقْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلَهُ وَسَلَّمَ شَهْرًا فَكَانَ يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْفَجْرِ، يَقُولُ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ، وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»^۱

از عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت شده است که گفته است: «یک ماه نماز رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم را زیر نظر داشتم؛ ایشان در رکعت اول نماز سنت قبل از صبح، قل یا ایها الکافرون و در رکعت دوم قل هو الله احد می خواندند.»

فضیلت نماز وتر و ضحی

۱- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلَهُ وَسَلَّمَ بِثَلَاثٍ: «صِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَرَكْعَتِي الضُّحَى، وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَنَامَ»^۲

از ابوهریره رضی الله عنه روایت شده که فرموده است: دوستم صلی الله علیه وآله وسلم مرا به سه چیز فرمان داد: «سه روز روزه گرفتن از هر ماه، خواندن دو رکعت نماز سنت ضحی و قبل از اینکه بخوابم نماز وتر بخوانم.»

۲- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلَهُ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْأُولَى: بِسْمِ اللَّهِ الرَّبِّ الْعَلِيِّ، وَفِي الثَّانِيَةِ يَقُولُ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ، وَفِي الثَّالِثَةِ يَقُولُ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، وَالمُعَوِّذَتَيْنِ»^۳

۱. صحیح، ترمذی ۴۱۷.

۲. صحیح، بخاری ۱۹۸۱ - مسلم ۷۲۱.

۳. صحیح، ترمذی ۴۶۳ - ابو داوود ۱۴۲۴.

از عائشه رضی الله عنها روایت شده که گفته است: «رسول الله صلی الله علیه وسلم در رکعت اول نماز وتر، سوره سبح اسم ربک الأعلى می‌خواند و در رکعت دوم، سوره قل یا ایها الکافرون و در رکعت سوم سوره‌های قل هو الله أحد، قل أعوذ برب الفلق و قل أعوذ برب الناس.»

۳- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «فِي الْإِنْسَانِ ثَلَاثٌ مِائَةٌ وَسِتُّونَ مَفْصِلًا فَعَلَيْهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَفْصِلٍ مِنْهُ بِصَدَقَةٍ» قَالُوا: وَمَنْ يُطِيقُ ذَلِكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: «الْثُّخَاعَةُ فِي الْمَسْجِدِ تَذْفِئُهَا، وَالشَّيْءُ تُنَحِّيهِ عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَرَكْعَتَا الضُّحَى تُجْزِئُكَ.»^۱

رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرموده است: «در بدن انسان ۳۶۰ مفصل وجود دارد که لازم است انسان برای هر مفصل خود صدقه بدهد.» اصحاب گفتند: ای پیامبر خدا! چه کسی توانایی آن را دارد؟ فرمود: «بلغمی (هر چیز ناپاکی) که در مسجد پاک می‌کنی، نوعی صدقه است و چیزی که از سر راه مردم بر می‌داری صدقه است، اگر چیزی از این‌ها را نیافتی، دو رکعت نماز سنت ضحی تو را کفایت می‌کند.»

۴- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ: «ابْنُ آدَمَ، ارْكَعْ لِي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ أَكْفِكَ آخِرَهُ.»^۲

رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم از جانب خداوند تبارک و تعالی فرموده است: «ای فرزند آدم! در اول روز برایم چهار رکعت نماز بگزار که من حاجات تو را در آخر روز برآورده می‌کنم.»

۱. صحیح، ابو داوود ۵۲۴۲.

۲. صحیح، ترمذی ۴۷۵.

اذکار بعد از نماز صبح

۱- اَسْتَغْفِرُ اللهَ (۳ بار) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ^۱.

ترجمه: از خداوند آمرزش می‌طلبم. خدایا، تو از تمام صفات عیب و نقص
سالم هستی، و سلامتی از طرف توست؛ پربرکتی، ای صاحب جلال و بزرگی.

۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱۰ بار).^۲

ترجمه: هیچ معبودی به حق نیست جز ذات مقدس خداوند، هیچ
شریکی ندارد، پادشاهی فقط از آن اوست و حمد و ستایش فقط برای
اوست، زنده می‌کند و می‌میراند و او بر هر چیزی قادر و تواناست.

۳- اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ
ذَالْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.^۳

ترجمه: خدایا، آنچه را عطا کنی هیچ کس نمی‌تواند مانع آن شود و
آنچه را منع کنی کسی نمی‌تواند بدهد؛ ثروت، ثروتمند را از عذاب تو
نمی‌رهاند و به او سودی نمی‌بخشد (تنها عمل صالح، انسان را نجات
می‌دهد و از عذاب آخرت می‌رهاند).

۱. صحیح، مسلم ۵۹۱.

۲. حسن، مسند احمد ۸۷۱۹ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۲۶ - ابن سنی در عمل

الیوم واللیلة ۱۴۰ - ترمذی ۳۴۷۴ - طبرانی در معجم کبیر ۱۱۹.

۳. صحیح، بخاری ۸۴۴ - مسلم ۵۹۳.

۴- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ^۱.

ترجمه: هیچ معبودی به حق نیست جز ذات مقدس خداوند؛ بکتاست و هیچ شریکی ندارد؛ پادشاهی فقط از آن اوست و حمد و ستایش فقط برای اوست، و او بر هر چیزی قادر و تواناست؛ هیچ تغییردهنده و قدرتی وجود ندارد مگر قدرت و اراده‌ی خداوند متعال. هیچ معبودی به حق نیست جز ذات مقدس خداوند؛ فقط او را می‌پرستیم، تمام نعمت‌ها و بخشش‌ها از طرف اوست، ثنای زیبا فقط برای اوست، هیچ معبودی به حق نیست جز ذات مقدس خداوند، عبادت مخلصانه برای او انجام می‌دهیم اگر چه کافران ناپسند بدانند.

۵- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾^۲

ترجمه: اوست الله که معبودی به حق نیست جز ذات مقدس او، و او زنده و پایدار (و جهان هستی را) نگهدار است. او را نه چرتی و نه خوابی فرا می‌گیرد. از آن اوست آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است (و در ملک کائنات، او را

^۱ . صحیح، مسلم ۵۹۴.

^۲ . صحیح ، نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۰۰ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۱۲۴

- السلسلة الصحيحة ۶۶۱/۲.

انباری نیست). کیست آن که در پیشگاه او میانجیگری کند مگر با اجازه‌ی او؟ می‌داند آنچه را که در پیش روی مردمان است و آنچه را که در پشت سر آنان است (و مطلع بر گذشته و حال و آینده، و آگاه بر بود و نبود جهان است)، (مردمان) چیزی از علم او را فراچنگ نمی‌آورند جز آن مقداری را که وی خواهد. (علم و دانش محدود دیگران، پرتوی از علم بی‌پایان و بیکران اوست). کرسی او آسمان‌ها و زمین را در بر گرفته است، و نگهداری آن برای او گران نیست و وی را درمانده نمی‌سازد و او بلندمرتبه و سترگ است.

۶- سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ بار) الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ بار) اللَّهُ أَكْبَرُ (۳۳ بار)
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.^۱

۷- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ ۱ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ ۲ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ ۳ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝ ۴﴾ (۳ بار).^۲

ترجمه: به نام خداوند بسیار بخشاینده و بسیار مهربان. بگو: خدا یکتاست. خداوند بی‌نیاز است و همه به او نیازمندند. نزاده است و زاده نشده است. و کسی هم‌تا و هم‌گون او نمی‌باشد.

۸- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ ۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ ۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝ ۳ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ ۴ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝ ۵﴾ (۳ بار).^۳

۱. صحیح، مسلم ۵۹۷.

۲. حسن، ترمذی ۳۵۷۵ - ابو داوود ۵۰۸۲.

۳. حسن، ترمذی ۳۵۷۵ - ابو داوود ۵۰۸۲.

ترجمه: به نام خداوند بسیار بخشنده و بسیار مهربان. بگو: پناه می‌برم به خداوندگار سپیده‌دم. از شر هر آنچه خداوند آفریده است. و از شر شب بدان گاه که کاملاً فرا می‌رسد (و جهان را به زیر تاریکی خود می‌گیرد). و از شر کسانی که در گره‌ها می‌دمند (ساحران). و از شر حسود بدان گاه که حسد می‌ورزد.

۹- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ ﴿٢﴾ النَّاسِ ﴿٣﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٤﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٥﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٦﴾ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ﴿٧﴾﴾ (۳ بار).^۱

ترجمه: به نام خداوند بسیار بخشنده و بسیار مهربان. بگو: پناه می‌برم به پروردگار مردمان. به مالک و حاکم (واقعی) مردمان. به معبود (به حق) مردمان. از شر (شیطان) وسوسه‌گری که واپس می‌رود. وسوسه‌گری است که در سینه‌های مردمان به وسوسه می‌پردازد. از جنی‌ها و انسان‌ها.

۱۰- رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَرَسُولًا (۳ بار).^۲

ترجمه: به الله به عنوان پروردگار و به اسلام به عنوان دین و به محمد به عنوان نبی و رسول راضی شدیم.

۱۱- اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أُشْهِدُكَ وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ (۴ بار).^۳

^۱ . حسن، ترمذی ۳۵۷۵ - ابو داود ۵۰۸۲.

^۲ . حاکم در مستدرک ۱۹۰۵ این حدیث را صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده. ترمذی حسن غریب و ابن باز در تحفة الأخیار آن را حسن دانسته است. ابوداود ۵۰۷۲ - ترمذی ۳۳۸۹ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۶۸ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۴.

^۳ . حسن، ابو داود ۵۰۶۹ - ترمذی ۳۵۰۱ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۱۰ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۷۰ - بخاری در ادب المفرد ۱۲۰۱.

ترجمه: خدایا! من تو را، حاملان عرشت، فرشتگان و تمام مخلوقات را گواه می‌گیرم به آنکه فقط تو آن الله هستی که معبودی به حق جز تو وجود ندارد و گواهی می‌دهم به آنکه محمد بنده و فرستاده‌ی توست.

۱۲- اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ وَحَدَّكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ^۱

ترجمه: خدایا، هر نعمتی که به من برسد فقط از طرف توست و هیچ شریکی برای تو نیست؛ حمد و ستایش و شکر فقط برای توست.

۱۳- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (۳ بار).^۲

ترجمه: به کلمات کامل خداوند پناه می‌برم از شر آنچه خلقت کرده است.

۱۴- أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ (۲۲) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَمْلِكُ الْقُدُوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (۲۴)^۳

ترجمه: از شر شیطان رانده‌شده به خدای بسیار شنوا و دانا پناه می‌برم.

۱. حافظ در نتایج الافکار و ابن باز در تحفة الاخیار آن را حسن دانسته‌اند، ابوداود ۵۰۷۳ -

ابن حبان ۲۳۶۱ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۷ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۴۱.

۲. صحیح، مسلم ۲۷۰۹.

۳. ضعیف، ترمذی ۲۹۲۲ - مسند احمد ۲۰۳۰۶ - دارمی ۳۴۶۸ - ابن سنی در عمل

الیوم واللیلة ۸۰ - طبرانی در دعا ۳۰۸ و معجم کبیر ۵۳۷.

خدا کسی است که جز او معبودی نیست. آگاه از جهان نهان و آشکار است. او بسیار بخشاینده و بسیار مهربان است. خدا کسی است که جز او معبودی نیست. او فرمانروا، منزّه، بی‌عیب و نقص، امان‌دهنده و امنیت بخشنده، محافظ و مراقب، قدرتمند چیره، بزرگوار و شکوهمند، و والا مقام و فرازمند است. خداوند پاک و منزّه است از آنچه به او شرک می‌ورزند. او خداوندی است که طراح هستی و آفریدگار آن از نیستی و صورتگر جهان است. دارای نام‌های نیک و زیباست. چیزهایی که در آسمان‌ها و زمین هستند، تسبیح و تقدیس او می‌گویند، و او چیره و کار بجاست.

۱۵- اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

ترجمه: خدایا، تو پروردگار منی، نیست معبودی به حق جز ذات مقدس تو، تو مرا آفریده‌ای و من بنده‌ی تو هستم، و بر عهد و پیمان تو به قدر توان ایستاده‌ام، از شر و زشتی آنچه انجام داده‌ام به تو پناه می‌برم، به نعمت‌هایت بر خودم اعتراف می‌کنم، و به گناهانم اقرار و اعتراف می‌نمایم، پس مرا بیامرز، زیرا به غیر از تو کسی نمی‌تواند گناهان را بیامزد.

۱۶- اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ.

ترجمه: بار الهی! با لطف تو صبح کردیم، و با عنایت تو به شب رسیدیم، و به خواست تو زنده‌ایم، و به خواست تو می‌میریم، و رستاخیز ما به‌سوی توست.

۱. صحیح، بخاری ۶۳۰۶ - مستدرک حاکم ۱۸۹۶ - ابن حبان ۹۲۹.

۲. صحیح، ترمذی ۳۳۹۱.

۱۷- يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ.^۱

ترجمه: ای زنده و پا برجا! به وسیله ی رحمت از تو کمک می خواهم، همه ی امورم را اصلاح بفرما، و مرا به اندازه ی یک چشم به هم زدن به حال خود رها مکن.

۱۸- أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِيْنِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَعَلَى مِلَّةِ آبَيْنَا إِبْرَاهِيْمَ، حَنِيفًا، مُسْلِمًا، وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ.^۲

ترجمه: ما بر فطرت اسلام، کلمه ی اخلاص، دین پیامبران محمد صلی الله علیه وآله وسلم و آئین پدرمان ابراهیم؛ صبح کردیم، همان ابراهیمی که فقط به سوی حق، تمایل داشت و فرمانبردار خداوند بود، و از مشرکان نبود.

۱۹- اَللّٰهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَ مَلِيْكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَأَنْ أَفْتَرِفَ عَلَى نَفْسِيْ سَوْءًا، أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ.^۳

ترجمه: بار الها! ای داننده ی نهان و آشکار، آفریدگار آسمان ها و زمین، پروردگار و مالک هر چیز، من گواهی می دهم که بجز تو، معبود دیگری نیست، از شرّ نفسم و از شرّ شیطان و دام فرییش، و از اینکه خود مرتکب کار بدی شوم و یا به مسلمانی، بدی برسانم، به تو پناه می برم.

^۱ . حاکم در مستدرک ۲۰۰۰ صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۵۷۰.

^۲ . حسن، مسند احمد ۱۵۳۶۰ و ۱۵۵۶۳ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۳۴.

^۳ . صحیح، ترمذی ۳۳۹۲ - ابوداود ۵۰۶۷ - حاکم در مستدرک ۱۸۹۲ - ابن حبان ۹۵۸.

دعای بعد از نماز صبح

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤْتِي نِعَمَهُ وَيُدْفَعُ نِقَمَهُ وَيُكَافِيءُ مَزِيدَهُ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

ترجمه: ستایش برای خداوندی است که پروردگار جهانیان است، حمدی که با نعمت‌های او برابری می‌کند و خشم او را از ما دفع می‌کند و با نعمت‌های زیادی که به ما داده برابری می‌کند. و صلوات و سلام بر سرور ما محمد، شریف‌ترین پیامبران، و بر آل و اصحاب او همگی باد.

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ (سه^۱ یا هفت^۲ بار)

ترجمه: خدایا مرا از آتش جهنم نجات بده.

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي وَأَجِرْ وَالِدَتِي وَأَمْوَائِي وَمَشَائِخِي وَمُحِبِّي وَسَائِرَ الْمُسْلِمِينَ مِنَ النَّارِ.

ترجمه: خدایا، مرا از آتش جهنم نجات بده و همچنین پدر و مادر، اموات، شیوخ و دوستانم و سایر مسلمانان را از آتش جهنم نجات بده.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوَّلَ يَوْمِنَا هَذَا لَنَا صَلَاحًا وَأَوْسَطَهُ نَجَاحًا وَآخِرَهُ فَلَاحًا.^۳

ترجمه: خدایا، اول این روزمان را صلاح و نیکی و وسط آن را پیروزی و آخر آن را رستگاری قرار بده.

۱. صحیح، نسائی ۵۵۲۱ - مسند احمد ۱۳۱۷۳.

۲. حافظ در نتائج الأفكار ۳۱۰ آن را حسن دانسته، ابو داوود ۵۰۷۹ - مسند احمد ۱۸۰۵۴ - نسائی در عمل اليوم والليلة ۱۱۱ - ابن سنی در عمل اليوم والليلة ۱۳۹ - ابن حبان ۲۰۲۲ - طبرانی در دعا ۶۶۵۶ و معجم کبیر ۱۰۵۱ - بیهقی در دعوات کبیر ۱۲۴.

۳. ضعیف، مسند عبد بن حمید ۵۳۰ - ابن عدی در کامل ۲۰۵۲ - مصنف ابن ابی شیبہ ۲۹۲۷۷ - طبرانی در دعا ۲۹۶ - ابن سنی در عمل اليوم و الليلة ۳۸.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ فَتَحَهُ، وَنَصَرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ.^۱

ترجمه: خدایا، از تو خیر این روز، پیروزی، نصرت، نور، برکت و هدایت آن را از تو می‌طلبم، و از شر و بدی آنچه در این روز هست و از شر و بدی آنچه بعد از آن می‌آید به تو پناه می‌برم.

أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ.^۲

ترجمه: خدایا، از تو می‌خواهم خیر آنچه در این روز هست و خیر آنچه بعد از آن می‌آید، و به تو پناه می‌برم از شر آنچه در این روز هست و از شر آنچه بعد از آن می‌آید.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ^۳، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَغْرَمِ وَالْمَأْتَمِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الْعَدُوِّ وَشِمَاتِيهِ الْأَعْدَاءِ^۴، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ^۵، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ.^۶

^۱ . شعیب و عبدالقادر أرناؤوط اسناد آن را حسن دانسته‌اند، ابوداود ۵۰۸۴ - طبرانی در معجم کبیر ۳۴۵۳.

^۲ . صحیح، ترمذی ۳۳۹۰ - مسلم ۲۷۲۳ - ابو داود ۵۰۷۱.

^۳ . صحیح، بخاری ۶۳۶۳.

^۴ . حسن صحیح، نسائی ۵۴۹۰.

^۵ . صحیح، نسائی ۵۴۸۷.

^۶ . صحیح، بخاری ۶۳۶۹ - نسائی ۵۴۷۹.

^۷ . حسن صحیح، نسائی ۵۴۹۰.

ترجمه: خدایا، از غم و اندوه، ناتوانی و کسالت، بخیلی و ترس، سنگینی و شدت بدهکاری و تسلط انسان‌ها به تو پناه می‌برم. خدایا، از بدهکاری و گناه به تو پناه می‌برم. خدایا، از غلبه‌ی دشمن و از بدخواهی دشمن (آسیبی به من برسد که مایه‌ی خوشحالی دشمنان شود) به تو پناه می‌برم. خدایا، از اینکه به پست‌ترین عمر بازگشت داده شوم (پیری که اعضای بدن از حرکت بیفتد و انسان محتاج پرستاری دیگران شود) به تو پناه می‌برم، و از فتنه و آزمایش دنیا و عذاب قبر به تو پناه می‌برم. خدایا، از عذاب جهنم به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا.^۱

ترجمه: خدایا، از تو علمی نفع‌رسان و رزقی پاک و عملی مقبول می‌خواهم.

اللَّهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ.^۲

خدایا، ای دگرگون‌کننده‌ی قلب‌ها، قلبم را بر دینت ثابت بدار.

اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ.^۳

خدایا، ای دگرگون‌کننده‌ی قلب‌ها، قلب‌های ما را بر طاعتت چرخ بده.

اللَّهُمَّ انْفَعِنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي وَزِدْنِي عِلْمًا.^۴

۱. صحیح، ابن ماجه ۹۲۵ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۰۲.

۲. صحیح، ادب المفرد ۶۸۳ - ترمذی ۲۱۴۰ و ۳۵۲۲ - بزار ۷۵۰۸ - مسند ابویعلی ۳۶۸۷ - ابن حبان ۹۴۳ - طبرانی در معجم اوسط ۲۳۸۱ و معجم کبیر ۷۸۵ - مستدرک حاکم ۱۹۲۷.

۳. صحیح، مسلم ۲۶۵۴ - مسند بزار ۲۴۶۰ - طبرانی در دعا ۱۲۶۰ و معجم کبیر ۷۹ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۱۰ - نسائی در سنن کبری ۷۶۹۲.

۴. صحیح، ابن ماجه ۲۵۱ و ۳۸۳۳ - ترمذی ۳۵۹۹ - نسائی در سنن کبری ۷۸۱۹ - طبرانی در دعا ۱۴۰۴ - مستدرک حاکم ۱۸۷۹ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۴۱.

خدايا، به سبب آنچه که به من آموختی به من نفع برسان و به من
بیاموز آنچه که به من نفع برساند و بر علمم بیفزای.

اللَّهُمَّ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا، وَأَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا، وَاهْدِنَا سُبُلَ السَّلَامِ،
وَنَجِّنَا مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا، وَمَا
بَطَّنَ، وَبَارِكْ لَنَا فِي أَسْمَاعِنَا، وَأَبْصَارِنَا، وَقُلُوبِنَا، وَأَزْوَاجِنَا، وَذُرِّيَّاتِنَا،
وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ، وَاجْعَلْنَا شَاكِرِينَ لِنِعْمِكَ،
مُثْنِينَ بِهَا عَلَيْكَ، قَابِلِينَ لَهَا وَأَتِمِّمَهَا عَلَيْنَا.^۱

ترجمه: خدايا، بين قلبهايمان الفت قرار بده و ميان ما اصلاح کن و ما را
به راههای سلامتی هدایت کن، و ما را از تاریکی‌ها به سوی نور نجات بده، و
ما را از کارهای زشت دور کن چه آشکار و چه مخفی باشد، و در شنوایی،
بینایی، قلبها، همسران و اولاد ما برکت قرار بده، و توبه‌ی ما را قبول بفرما،
همانا تو بسیار توبه‌پذیر و بسیار مهربانی، و ما را به گونه‌ای قرار بده که شکر
نعمت‌های را بجا بیاوریم. و به وسیله‌ی نعمت‌هایت، ثنایت را بجا بیاوریم و
لیاقت نعمت‌هایت را داشته باشیم و آن نعمت‌ها را بر ما تکمیل بفرما.

^۱. حاکم گفته بر شرط مسلم صحیح است و ذهبی با او موافقت کرده است، مستدرک
حاکم ۹۷۷ - مصنف ابن ابی شیبہ ۲۹۵۲۴ - ادب المفرد ۶۳۰ - ابو داوود ۹۶۹ -
مسند بزار ۱۷۴۵ - ابن حبان ۹۹۲ - طبرانی در معجم اوسط ۵۷۶۹ و معجم کبیر
۱۰۴۲۶ و دعا ۱۴۳۰ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۵۵ - مجمع الزوائد هیثمی ۱۷۳۹۷.

اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَائِمًا، وَاحْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ قَاعِدًا، وَاحْفَظْنِي بِالْإِسْلَامِ رَاقِدًا، وَلَا تُشْمِتْ بِي عَدُوًّا حَاسِدًا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ.^۱

ترجمه: خدایا، در حالت ایستاده و نشسته و خوابیده مرا به وسیله‌ی اسلام حفظ کن، و هیچ دشمن و حسودی را به غم من شاد مگردان. خدایا، هر خیری که خزینه‌های آن به دست توست، از تو می‌خواهم، و به تو پناه می‌برم از هر شری که خزینه‌های آن به دست توست.

اللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِي بِخَيْرٍ.^۲

ترجمه: خدایا، مرا به آنچه روزیم کردی قانع بگردان و برایم در آن برکت گذار و هر چیزی که از من فوت شد خیر را جایگزین آن قرار بده.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ وَخَيْرَ الدُّعَاءِ وَخَيْرَ التَّجَاجِ وَخَيْرَ الْعَمَلِ وَخَيْرَ الثَّوَابِ وَخَيْرَ الْحَيَاةِ وَخَيْرَ الْمَمَاتِ وَثَبِّتْنِي وَثَقِّلْ مَوَازِينِي وَحَقِّقْ إِيْمَانِي وَارْفَعْ دَرَجَاتِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَاعْفِرْ خَطِيئَتِي وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِمَهُ وَجَوَامِعَهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ

^۱ . حاکم آن را صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است، مستدرک حاکم ۱۹۲۴ - صحیح الجامع ۱۲۶۰ - ابن حبان ۹۳۰ - طبرانی در دعا ۱۴۴۵ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۵۳ .
^۲ . حاکم آن را صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است، مستدرک حاکم ۱۶۷۴ و ۱۸۷۱ و ۱۸۷۸ و ۳۳۶۰ - مصنف ابن ابی شیبہ ۱۵۸۱۶ - ادب المفرد ۶۸۱ - ابن خزیمه ۲۷۲۸ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۴۲ .

آمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا آتَى وَخَيْرَ مَا أَفْعَلُ وَخَيْرَ مَا أَعْمَلُ
وَخَيْرَ مَا بَطَنَ وَخَيْرَ مَا ظَهَرَ وَالْدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.^۱

ترجمه: خدایا، بهترین درخواست، بهترین دعا، بهترین پیروزی، بهترین عمل، بهترین ثواب و پاداش و بهترین زندگانی و مرگ را از تو خواستارم و مرا (در دین) ثابت قدم بگردان و میزان حسناتم را (با عمل صالح) سنگین بگردان، ایمانم را محقق بگردان، درجاتم را بالا ببر و نمازم را قبول بفرما و گناهانم را ببامرز؛ خدایا، درجات بالای بهشت را از تو می‌خواهم، آمین. خدایا، اوایل، اواخر، جوامع، اول، آخر، ظاهر و باطن خیر و درجات بالای بهشت را از تو می‌خواهم، آمین. خدایا، کارهایی که می‌خواهم انجام بدهم خیر آن‌ها را از تو می‌خواهم، و از تو می‌خواهم خیر آنچه مخفی است و خیر آنچه ظاهر است. خدایا، درجات بالای بهشت را از تو می‌خواهم، آمین.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي، وَتَضَعَ وَزْرِي، وَتُصْلِحَ أَمْرِي، وَتُطَهِّرَ قَلْبِي، وَتُخَصِّنَ فَرْجِي، وَتُنَوِّرَ لِي قَلْبِي، وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُبَارِكَ لِي فِي نَفْسِي، وَفِي سَمْعِي، وَفِي بَصَرِي، وَفِي رُوحِي، وَفِي خَلْقِي، وَفِي خُلُقِي،

^۱ . حاکم در مستدرک ۱۹۱۱ اسناد آن را صحیح دانسته، هیشمی در مجمع الزوائد ۱۷۳۸۰ می‌نویسد: طبرانی در اوسط روایت کرده و رجال آن رجال صحیح است مگر محمد بن زنبور و عاصم بن عبید که ثقه هستند، طبرانی در معجم اوسط ۶۲۱۸ و معجم کبیر ۷۱۷ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۵۶.

وَفِي أَهْلِي، وَفِي مَحْيَايَ، وَفِي مَمَاتِي، وَفِي عَمَلِي، فَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِي، وَأَسْأَلُكَ
الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينَ.^۱

ترجمه: خدایا، از تو می‌خواهم که نامم را سرفراز کنی و گناهانم را فروگذاری و امورم را اصلاح کنی و قلبم را پاک بگردانی و شرمگاهم را (از فاحشه) حفظ کنی و قلبم را نورانی بگردانی و گناهانم را بیامرزی. خدایا، درجات بالای بهشت را از تو می‌خواهم، آمین. خدایا، از تو می‌خواهم در وجود، شنوایی، بینایی، روح، بدن، اخلاق، خانواده، زندگانی، مرگ و اعمالم برکت بیندازی، و از تو می‌خواهم که اعمال خوبم را قبول بفرمایی. خدایا، درجات بالای بهشت را از تو می‌خواهم، آمین.

اللَّهُمَّ اعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.^۲

ترجمه: خدایا، مرا بر ذکر، شکر و نیکو عبادت کردنت یاری نما.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.^۳

ترجمه: خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا کن و ما را از عذاب جهنم حفظ بفرما.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

۱. حاکم در مستدرک ۱۹۱۱ اسناد آن را صحیح دانسته، هیشمی در مجمع الزوائد ۱۷۳۸۰ می‌گوید: طبرانی در اوسط روایت کرده و رجال آن رجال صحیح است مگر محمد بن زنبور و عاصم بن عبید که ثقه هستند، طبرانی در معجم اوسط ۶۲۱۸ و معجم کبیر ۷۱۷ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۵۶.

۲. صحیح، ابو داوود ۱۵۲۲ - ابن خزیمه ۷۵۱ - بخاری در ادب المفرد ۶۹۰.

۳. صحیح، بخاری ۶۳۸۹ - مسلم ۲۶۹۰ و ۲۶۸۸.

ورد امام نووی رحمه الله

این اوراد و اذکار و مناجاتی است که با سند صحیح به شیخ بزرگوار و تاج علماء، امام نووی رحمه الله می‌رسد. ایشان هنگام فجر، همیشه بر این ورد مداومت داشته‌اند.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، أَقُولُ عَلَى نَفْسِي وَعَلَى دِينِي، وَعَلَى أَهْلِي وَعَلَى أَوْلَادِي وَعَلَى مَالِي وَعَلَى أَصْحَابِي وَعَلَى أَدْيَانِهِمْ وَعَلَى أَمْوَالِهِمْ أَلْفَ بِسْمِ اللَّهِ.

به نام خدا، خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است؛ بر خودم و دینم و خویشاوندانم و فرزندانم و مالم و دوستانم و بر دینشان و مالشان هزار بار بسم الله می‌گویم (در پناه بسم الله قرار می‌دهم).

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، أَقُولُ عَلَى نَفْسِي وَعَلَى دِينِي وَعَلَى أَهْلِي وَعَلَى أَوْلَادِي وَعَلَى مَالِي وَعَلَى أَصْحَابِي وَعَلَى أَدْيَانِهِمْ وَعَلَى أَمْوَالِهِمْ أَلْفَ أَلْفَ بِسْمِ اللَّهِ.

خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است، بر خودم، دینم، خویشاوندانم، فرزندانم، مالم، دوستانم، دینشان و مالشان هزار هزار بار بسم الله می‌گویم (در پناه بسم الله قرار می‌دهم).

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، أَقُولُ عَلَى نَفْسِي وَعَلَى دِينِي وَعَلَى أَهْلِي وَعَلَى أَوْلَادِي وَعَلَى مَالِي وَعَلَى أَصْحَابِي وَعَلَى أَدْيَانِهِمْ وَعَلَى أَمْوَالِهِمْ أَلْفَ أَلْفَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است، خداوند بزرگ‌تر است، بر خودم و دینم و خویشاوندانم و فرزندانم و مالم و دوستانم و دینشان و مالشان هزار هزار بار لا حول ولا قوة إلا بالله می‌گویم (و در پناه آن قرار می‌دهم).

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَمِنَ اللَّهِ وَإِلَى اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ وَفِي اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

با نام خداوند کارهایم را آغاز می‌کنم و به کمک خداوند تمسک می‌جویم و حرکت می‌کنم، و از خداوند خیر بسیار امید دارم و به سوی خداوند پناه می‌برم و بر خداوند توکل می‌کنم و در عبادت خداوند کوشش می‌کنم. هیچ گرداننده و قوتی نیست مگر قوت و اراده‌ی خداوند بلندمرتبه و بزرگ.

بِسْمِ اللَّهِ عَلَى دِينِي وَعَلَى نَفْسِي وَعَلَى أَوْلَادِي، بِسْمِ اللَّهِ عَلَى مَالِي وَعَلَى أَهْلِي. بِسْمِ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ أَعْطَانِيهِ رَبِّي. بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

بر دینم، خودم، اولادم، مالم و خویشاوندانم بسم الله می‌گویم (آن‌ها را در پناه بسم الله قرار می‌دهم). بر هر چیزی که پروردگارم به من عطا کرده بسم الله می‌گویم. به نام خداوندی که پروردگار آسمان‌های هفتگانه و زمین هفتگانه و پروردگار عرش بزرگ است.

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (۳ بار).^۱

به نام خداوندی که با یاد نام وی، چیزی در زمین و آسمان ضرر نمی‌رساند و او بسیار شنوا و بسیار داناست.

۱. صحیح، ابن ماجه ۳۸۶۹ - مستدرک حاکم ۱۸۹۵.

بِسْمِ اللَّهِ خَيْرِ الْأَسْمَاءِ فِي الْأَرْضِ وَفِي السَّمَاءِ، بِسْمِ اللَّهِ أَفْتَتِحُ وَبِهِ
أَخْتَتِمُ، اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ. اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ. اللَّهُ رَبِّي
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اللَّهُ أَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَكْبَرُ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ.

به نام الله که نام او بهترین نام‌ها در زمین و در آسمان است. با نام
خداوند متعال صبح خودم را شروع می‌کنم و با نام او روز خودم و کارهایم
را به پایان می‌رسانم. الله الله الله، الله پروردگار من است و هیچ چیزی را
برای او شریک قرار نمی‌دهم. الله الله الله، الله پروردگار من است معبودی
به حق جز ذات مقدس خداوند نیست. خداوند قدرتمندتر و با عظمت‌تر و
بزرگ‌تر است از آنچه که می‌ترسم و بیم دارم.

بِكَ اللَّهُمَّ أَعُوذُ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ غَيْرِي وَمِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ
رَبِّي وَذَرَأً وَبَرّاً، وَبِكَ اللَّهُمَّ أَحْتَرِزُ مِنْهُمْ، وَبِكَ اللَّهُمَّ أَعُوذُ مِنْ
شُرُورِهِمْ. وَبِكَ اللَّهُمَّ أَدْرَأُ فِي خُورِهِمْ وَأُقَدِّمُ بَيْنَ يَدَيَّ وَأَيِّدِيهِمْ.

خداوندا، از شر هوای نفسانی‌ام و از شر دیگران و از آنچه پروردگارم آفریده
است، به تو پناه می‌برم. خداوندا، به کمک تو از آن‌ها پرهیز می‌کنم. خداوندا، از
شر آن‌ها به تو پناه می‌برم. خداوندا، با قدرت تو دشمنی آن‌ها را دفع می‌کنم و
جلو خودم و آن‌ها سوره‌ی اخلاص را سپر قرار می‌دهم (به‌وسیله‌ی خواندن
سه بار سوره‌ی اخلاص، خودم و عزیزانم را در حفظ و پناه آن قرار می‌دهم).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ
وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ (۳ بار)

به نام خداوند بسیار بخشاینده و بسیار مهربان. بگو: خدا یکتاست. خداوند
بی‌نیاز است. نزاده است و زاده نشده است. و کسی همتا و همگون او نیست.

وَمِثْلُ ذَلِكَ عَنْ يَمِينِي وَأَيْمَانِهِمْ وَمِثْلُ ذَلِكَ عَنْ شِمَالِي وَعَنْ
 سَمَائِهِمْ، وَمِثْلُ ذَلِكَ عَنْ أَمَامِي وَأَمَامِهِمْ، وَمِثْلُ ذَلِكَ مِنْ خَلْفِي وَمِنْ
 خَلْفِهِمْ، وَمِثْلُ ذَلِكَ مِنْ فَوْقِي وَمِنْ فَوْقِهِمْ، وَمِثْلُ ذَلِكَ مِنْ تَحْتِي وَمِنْ
 تَحْتِهِمْ، وَمِثْلُ ذَلِكَ مُحِيطٌ بِي وَبِهِمْ.

و مانند آن از سمت راست خودم و عزیزانم و سمت چپ خودم و
 عزیزانم را حفظ می‌کنم، و مانند آن از سمت جلو و عقب خودم و عزیزانم و
 مانند آن از سمت بالا و پایین خودم و عزیزانم را حفظ می‌کنم، و مانند آن
 تمام اطرافم و اطراف عزیزانم را حفظ می‌نمایم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ لِي وَلَهُمْ مِنْ خَيْرِكَ بِخَيْرِكَ الَّذِي لَا يَمْلِكُهُ غَيْرُكَ،
 اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي وَإِيَّاهُمْ فِي عِبَادِكَ وَعِيَاذِكَ وَجَوَارِكَ وَأَمَانِكَ وَحَزْبِكَ
 وَحِرْزِكَ وَكَفَيْكَ، مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ وَسُلْطَانٍ وَإِنْسٍ وَجَانٍّ وَبَاغٍ وَحَاسِدٍ
 وَسَبْعٍ وَحَيَّةٍ وَعَقْرَبٍ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّ رَبِّي عَلَى
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

خدوندا، از تو می‌خواهم که به من و عزیزانم خیرات و برکات خودت را
 عنایت بفرمایی، آن خیرات و برکاتی که به غیر از تو هیچ کس دیگری
 مالک آن نیست. خدوندا، مرا و عزیزانم را از شر هر شیطان، پادشاه، انسان،
 جن، متجاوز، حسود، درنده، مار و عقرب، و از شر هر جنبنده‌ای که پیشانی
 و اختیارش به دست قدرت توست، در میان بندگان و در پناه، جوار، امان و
 حزب و محل و حمایت خودت قرار بده. همانا پروردگارم بر راه راست است.

حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِينَ، حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ، حَسْبِيَ
 الرَّازِقُ مِنَ الْمَرْزُوقِينَ، حَسْبِيَ السَّائِرُ مِنَ الْمَسْتَوْرِينَ، حَسْبِيَ النَّاصِرُ مِنَ

الْمَنْصُورِينَ، حَسْبِيَ الْقَاهِرُ مِنَ الْمَقْهُورِينَ، حَسْبِيَ الَّذِي هُوَ حَسْبِي، حَسْبِيَ مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِي، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. حَسْبِيَ اللَّهُ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِهِ. ﴿إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابُ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ﴾^۱

پروردگار، مرا از پروردگان، کافی است. آفریننده، مرا از آفریدگان، کافی است. روزی‌بخش مرا از روزی‌یافتگان کافی است. پوشاننده مرا از پوشش‌یافتگان کافی است. یاری‌دهنده مرا از یاری‌یافتگان، کافی است. چیره مرا از چیره‌شدگان، کافی است. مرا آن خداوندی که فقط او مرا کافی است. کفایت می‌کند. خداوندی که همیشه مرا کفایت می‌کند برای من کافی است. فقط خداوند مرا کافی است و بهترین کسی است که من امور را به او واگذار می‌کنم. خداوند مرا از تمام مخلوقاتش کافی است. «همانا متولی امور من و نصرت‌دهنده‌ی من خداوندی است که قرآن را نازل کرد و اوست که متولی و نصرت‌دهنده‌ی صالحان است.»

﴿وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا﴾^۲ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ، وَلَوْ عَلَىٰ أَذْبَرِهِمْ نُفُورًا^۳

ای پیامبر، هنگامی که قرآن (ناطق به دلائل حق) را می‌خوانی، میان تو و آنان که به قیامت باور ندارند (و پیوسته دشمن حق و از حقیقت گریزانند) حجاب ناپیدایی قرار می‌دهیم. و (چون در ستیزه‌جویی با حق پافشاری می‌کنند) بر دل‌هایشان پوشش‌هایی قرار می‌دهیم تا قرآن را نفهمند، و در گوش‌هایشان سنگینی ایجاد می‌کنیم و هرگاه که پروردگارت را در قرآن به یگانگی یاد می‌کنی پشت کرده و می‌گریزند (تا صدای توحید را نشنوند).

^۱ . اعراف: ۱۹۶.

^۲ . اسراء: ۴۵ و ۴۶.

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾^۱ (۷ بار)^۲

اگر آنان (از ایمان به تو) روی بگردانند (باکی نداشته باش و) بگو: خدا مرا کافی و بسنده است. جز او معبودی نیست. به او دل بسته‌ام و کارهایم را به او واگذار کرده‌ام، و او صاحب عرش بزرگ است.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.

و صلوات و سلام خداوند بر سرور ما محمد و بر آل و اصحاب او باد.

خَبَّاتُ نَفْسِي فِي خَزَائِنِ بِسْمِ اللَّهِ، أَقْفَالُهَا ثِقَتِي بِاللَّهِ، مَفَاتِيحُهَا لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، أَدْفِعْ بِكَ اللَّهُمَّ عَنْ نَفْسِي مَا أُطِيقُ وَمَا لَا أُطِيقُ، لَا طَاقَةَ لِمَخْلُوقٍ مَعَ قُدْرَةِ الْخَالِقِ.

خودم را در خزینه‌های بسم الله حفظ می‌کنم و قفل‌های آن خزینه‌ها اعتماد من به خداوند است، کلیدهایی آن لا قوه الا بالله است؛ خدا یا، با قدرت تو ضررها را از خودم دفع می‌کنم، آنچه که در توان من است و آنچه در توان من نیست؛ در مقابل قدرت خداوند خالق، هیچ مخلوقی قدرتی ندارند.

حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. (۳ بار)

خداوند متعال مرا کفایت و بسنده است و بهترین کسی است که من امورم را به او واگذار می‌کنم و هیچ تغیردهنده و قدرتی نیست جز قوت و اراده‌ی خداوند بلندمرتبه و بزرگ.

^۱ . توبه آیه ۱۲۹.

^۲ . شعیب و عبدالقادر أرناؤوط اسناد آن را حسن دانسته‌اند - ابوداود ۵۰۸۱ - ابن سنی ۷۱.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ.

و صلوات و سلام خداوند بر سرور ما محمد و بر آل و اصحاب او باد و
ستایش برای الله پروردگار جهانیان است.

أوراد روزانه

- ۱- أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ. (۱۰۰ بار)^۱
- ۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. (۱۰۰ بار)^۲
- ۳- سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. (۱۰۰ بار)^۳
- ۴- لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (۱۰۰ بار)^۴

^۱ . صحیح، مسلم ۲۷۰۲ - ابن ماجه ۳۸۱۵.
روایت آن: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می‌فرماید: «همانا من در روز صد بار استغفار می‌کنم و به درگاه خداوند رجوع می‌کنم.»

^۲ . حسن، مسند احمد ۲۶۹۱۱ و ۲۷۳۹۳ - حاکم در مستدرک ۱۸۹۳ - نسائی در عمل
اليوم واللييلة ۸۴۴ - مجمع الزوائد ۱۶۸۶۷.

روایت آن: «گفتن یک صد بار لا اله الا الله (اجر و پاداش آن) زمین و آسمان را پر می‌کند و کسی عملی بالاتر از او را انجام نداده است مگر کسی که به مانند او بگوید.»
روایتی دیگر: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می‌فرماید: «بسیار لا اله الا الله بگویند.» حسن، مسند احمد ۸۷۱۰.

^۳ . صحیح، مسلم ۲۶۹۲.
روایت آن: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می‌فرماید: «اگر کسی هنگامی که صبح کند و هنگامی که شب کند صدبار بگوید: سبحان الله و بحمده، در روز قیامت هیچ کس عمل بالاتر از او نمی‌آورد مگر کسی که مانند او یا بیش‌تر از او گفته باشد.»
روایتی دیگر: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می‌فرماید: «اگر کسی در یک روز صد بار بگوید: سبحان الله و بحمده، گناهان او بخشوده می‌شود اگر چه به اندازه‌ی کف دریا باشد.» بخاری ۶۴۰۵ - مسلم ۲۶۹۱.

^۴ . رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می‌فرماید: «بسیار لا حول ولا قوّة إلا بالله بگویند که آن گنجی از گنج‌های بهشت است.»

۵- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (۱۰۰ بار)^۱

۶- اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ. (۱۰۰ بار)^۲

ابن حجر در «المطالب العالیة» اسناد آن را حسن دانسته است، طبرانی در معجم کبیر ۳۹۰۰ - هیشمی در مجمع الزوائد ۱۶۸۹۹ می‌نویسد: طبرانی در کبیر و اوسط آن را به دو سند روایت کرده که رجال یکی از آن دو سند ثقات هستند.

روایتی دیگر: رسول الله صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: «لا حول ولا قوة الا بالله» گنجی از گنج‌های بهشت است. صحیح، بخاری ۶۶۱۰ - مسلم ۲۷۰۴

^۱. صحیح، بخاری ۶۴۰۳ - مسلم ۲۶۹۱

روایت آن: رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: «اگر کسی در یک روز صد بار بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ مانند این است که ده برده را آزاد کرده، و برای او صد حسنه نوشته می‌شود، و صد گناه از او پاک می‌شود، و در آن روز از شیطان محافظت می‌شود تا اینکه شب شود. و هیچ کس عملی بالاتر از او انجام نداده مگر کسی که بیش‌تر از او بگوید.»

^۲. در مورد فضیلت صلوات فرستادن بر رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم احادیث صحیح زیادی وجود دارد که تأکید شده زیاد صلوات فرستاده شود، پس شخص مؤمن به دلخواه خود هر تعدادی که می‌تواند همیشه بر آن مداومت کند، انتخاب نماید و به رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم صلوات بفرستد.

فضیلت نشستن برای ذکر بعد از نماز صبح تا اشراق

۱- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَلَّى الْعَدَاةَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ»، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «تَامَّةٌ تَامَّةٌ تَامَّةٌ»^۱

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرموده است: «کسی که نماز صبح را با جماعت بخواند و سپس بنشیند و ذکر خداوند متعال بگوید تا وقتی که خورشید طلوع کند و سپس دو رکعت نماز بخواند، به مانند ثواب یک حج و عمره دارد.» راوی گفته که رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فرموده است: ثواب حج و عمره کامل کامل کامل دارد.

۲- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَا يَقُومُ مِنْ مُصَلَّاهُ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ الصُّبْحُ، أَوْ الْغَدَاةَ، حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ.^۲

از جابر بن سمره رضی الله عنه روایت شده است که گفته: رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم از جایگاهی که در آن نماز صبح می گزارد برنمی خاست تا این که خورشید طلوع می کرد.

۳- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لِأَنَّ أَفْعَدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ، حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ، مِنْ أَنْ أَعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ.^۳

۱. حسن، ترمذی ۵۸۶ - ترغیب و ترهیب ۶۵۰.

۲. صحیح، مسلم ۶۷۰ - ابوداود ۴۸۵۰ - ترمذی ۵۸۵.

۳. حسن، ابو داود ۳۶۶۷ - ترغیب و ترهیب ۶۵۱ - مسند ابو یعلیٰ ۳۳۹۲.

رسول الله صلى الله عليه وسلم می‌فرماید: از نماز صبح تا وقتی خورشید طلوع کند همراه گروهی بنشینم که ذکر و یاد خداوند می‌گویند، نزد من محبوب‌تر است از آن که چهار برده از فرزندان اسماعیل را آزاد کنم.

خورشید که طلوع کرد و تقریباً ۱۵ دقیقه از طلوع خورشید گذشت دو رکعت نماز سنت ضحی خوانده شود، در رکعت اول بعد از سوره‌ی حمد، (قل یا أيها الکافرون) و در رکعت دوم (قل هو الله أحد) خوانده شود و می‌توان در رکعت اول (والشمس و ضحاها) و در رکعت دوم (والضحی) خواند.

اذکار بعد از نماز ظهر

۱- اَسْتَغْفِرُ اللهَ (۳ بار) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ^۱

۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ، لَهُ التَّعَمُّدُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ^۲

۳- اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ
ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ^۳

۴- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ
مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾﴾^۴
۵- سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ بار) الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ بار) اللَّهُ أَكْبَرُ (۳۳ بار)

۱. صحیح، مسلم ۵۹۱.

۲. صحیح، مسلم ۵۹۴.

۳. صحیح، بخاری ۸۴۴ - مسلم ۵۹۳.

۴. صحیح، نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۰۰ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۱۲۴.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.^١

٦- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝١ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝٤﴾

٧- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝٥﴾

٨- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكٍ ۝٢ النَّاسِ ۝٣ إِلَهِ النَّاسِ ۝٤ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝٥ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝٦ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ۝٦﴾^٢

دعای بعد از نماز ظهر

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعَمَهُ وَيُدْفَعُ نِقَمَهُ وَيُكَافِيءُ مَزِيدَهُ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَتَّانُ، بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.^٣

١. صحيح، مسلم ٥٩٧.

٢. صحيح، ابو داود ١٥٢٣.

٣. حسن صحيح، ابن ماجه ٣٨٥٨.

ترجمه: خدایا، همانا از تو می‌خواهم، زیرا ستایش مخصوص توست، هیچ معبودی جز تو نیست، تو یکتایی، و شریکی برای تو نیست، تمام نعمت‌ها از آن توست و تو بخشنده‌ی آن نعمت‌ها هستی، تو به وجود آورنده‌ی آسمان‌ها و زمینی، تو شکوهمند و بزرگی.

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ التَّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِي مِنَ الْكَذِبِ وَعَيْنِي مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ^۱

ترجمه: خدایا، قلبم را از نفاق و اعمالم را از ریا و زبانم را از دروغ و چشمم را از خیانت پاک بگردان، همانا تو به چشمی که خیانت می‌کند آگاهی و به آنچه سینه‌ها مخفی می‌کنند اطلاع داری.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَدْمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ التَّرَدِّيِّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْغَرَقِ وَالْحَرَقِ وَالْهَرَمِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَتَخَبَّطَنِي الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ فِي سَبِيلِكَ مُدِيرًا، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ لَدِيغًا^۲

ترجمه: خدایا، از ویرانی، پرت شدن، غرق شدن، آتش‌سوزی و فرتوتی به تو پناه می‌برم، و از این که هنگام مرگ شیطان مرا به بیراهه بکشانند به تو پناه می‌برم، و از این که در جهاد در راه تو پشت کنم و (در حال فرار) کشته شوم به تو پناه می‌برم، و از این که با گزیدن (حیوان موذی) کشته شوم به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّقَاقِ، وَالتَّفَاقِ، وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ^۳

^۱ . ضعیف، ضعیف الجامع ۱۲۰۹ - بی‌هقی در دعوات کبیر ۲۵۸.

^۲ . صحیح، ابو داوود ۱۵۵۲ - نسائی ۵۵۳۱.

^۳ . ضعیف، ابو داوود ۱۵۴۶ - نسائی ۵۴۷۱ - مسند بزار ۸۹۹۲ - نسائی در سنن کبری ۷۸۵۳ - بی‌هقی در دعوات کبیر ۳۴۹.

ترجمه: خدایا، از تفرقه، نفاق و اخلاق بد به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى^۱.

ترجمه: خدایا، از تو هدایت، تقوا، پاک‌دامنی و بی‌نیازی می‌طلبم.

اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَزَكَّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا، أَنْتَ وَلِيِّهَا
وَمَوْلَاهَا^۲.

ترجمه: خدایا بوجودم تقوی عنایت بفرما، و آن را پاک بگردان همانا تو
بهترین کسی هستی که آن را پاک می‌گرداند و تو سرپرست و مهتر آنی.

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ^۳.

ترجمه: خدایا، مرا از حرام به حلالت بسنده کن (مرا به رزق حلال
راضی کن تا این که دنبال مال حرام و نامشروع نباشم). و با فضل خود
مرا از غیر خودت بی‌نیاز کن.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَقِيَّةً وَمَيَّةً سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ^۴.

ترجمه: خدایا، زندگی پاک و با سعادت، و مرگی راست و برابر (با ایمان)
از تو می‌خواهم و از تو می‌خواهم برگشتم (به سوی تو) با خواری و ذلت و
رسوایی نباشد.

۱. صحیح، مسلم ۲۷۲۱ - ترمذی ۳۴۸۹ - ابن ماجه ۳۸۳۲.

۲. صحیح، مسلم ۲۷۲۲ - نسائی ۵۴۵۸ و ۵۵۳۸ - مسند بزار ۴۳۰۷ - طبرانی در
معجم کبیر ۵۰۸۵ - بیهقی در دعوات کبیر ۲۰۱.

۳. حسن، ترمذی ۳۵۳۶ - مستدرک حاکم ۱۹۷۳.

۴. هیشمی در مجمع الزوائد ۱۷۳۹۸ می‌نویسد: اسناد طبرانی جید است - زوائد مسند
بزار ۲۱۷۷ - حاکم در مستدرک ۱۹۸۶ اسناد آن را صحیح دانسته - طبرانی در معجم
اوسط ۷۵۷۲ و دعا ۱۴۳۵.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ
نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا وَلِسَانًا صَادِقًا وَأَسْأَلُكَ مِنْ
خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعْلَمُ^۱.

ترجمه: خدایا، همانا از تو پایداری در دین و استواری در راه حق را
می‌طلبم، و از تو شکر نعمت‌هایت و عبادتی زیبا و نیکو را می‌خواهم، و از
تو قلبی سالم و پاک و زبانی صادق و راست را می‌خواهم، و از تو می‌خواهم
خیر آنچه می‌دانی و به تو پناه می‌برم از شر آنچه می‌دانی و از تو آمرزش
می‌طلبم از آنچه می‌دانی.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ سَرِيرَتِي خَيْرًا مِنْ عَلَانِيَتِي، وَاجْعَلْ عَلَانِيَتِي صَالِحَةً،
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ صَالِحِ مَا تُؤْتِي النَّاسَ مِنَ الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَلَدِ،
غَيْرِ الضَّالِّ وَلَا الْمُضِلِّ^۲.

ترجمه: خدایا، درونم را از ظاهرم بهتر بگردان و اعمال ظاهرم را صالح و
شایسته بگردان؛ خدایا، نیکی‌هایی که عطا می‌کنی از قبیل مال و اهل و فرزند،
از تو می‌خواهم، بدون این که (مال و اهل و فرزند) گمراه و گمراه کننده باشند.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ^۳.

ترجمه: خدایا، مرا بر یادت، شکر و نیکو عبادت کردن یاری نما.

^۱ . صحیح لغیره، ابن حبان ۹۳۱ - نسائی ۱۳۰۴ - مسند احمد ۱۷۱۱۴ - ترمذی

۳۴۰۷ - طبرانی در دعا ۶۲۸ و معجم کبیر ۷۱۳۵ - مصنف ابن ابی شیبہ ۲۹۳۵.

^۲ . طبرانی در دعا ۱۴۳۱ - مصنف ابن ابی شیبہ ۲۹۸۲۴.

^۳ . ضعیف، ترمذی ۳۵۸۶.

^۴ . صحیح، ابو داوود ۱۵۲۲ - ابن خزیمه ۷۵۱ - بخاری در ادب المفرد ۶۹۰.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ^۱

ترجمه: خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت به ما نیکی بده و ما را از
عذاب جهنم حفظ بفرما.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَ مَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ وَ سَلَّمَ
وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

ترجمه: و صلوات و سلام خداوند بر سرور و مولای ما محمد و بر آل و
اصحاب او باد، و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار
جهانیان است.

^۱ . صحیح، بخاری ۶۳۸۹ - مسلم ۲۶۹۰ و ۲۶۸۸.

اذکار بعد از نماز عصر

۱- اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (۳ بار) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ^۱.

۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱۰ بار).^۲

۳- اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.^۳

۴- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ، لَهُ التَّعَمُّةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.^۴

۵- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ

^۱ . صحیح، مسلم ۵۹۱.

^۲ . حسن ، نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۲۶ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۱۴۰ -

ترمذی ۳۴۷۴ - طبرانی در معجم کبیر ۱۱۹.

^۳ . صحیح، بخاری ۸۴۴ - مسلم ۵۹۳.

^۴ . صحیح، مسلم ۵۹۴.

مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾^١

٦- سُبْحَانَ اللَّهِ (٣٣ بار) الْحَمْدُ لِلَّهِ (٣٣ بار) اللَّهُ أَكْبَرُ (٣٣ بار)
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^٢

٧- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾^١ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾^٣

٨- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾^١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

٩- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾^١ مَلِكٍ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهٍ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

^١ . صحيح، نسائي در عمل اليوم و الليلة ١٠٠ - ابن سني در عمل اليوم واليلة ١٢٤.

^٢ . صحيح، مسلم ٥٩٧.

^٣ . صحيح، ابو داود ١٥٢٣.

دعای بعد از نماز عصر

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعَمَهُ وَيُدَافِعُ نِقَمَهُ وَيُكَافِيءُ مَزِيدَهُ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^۱.

ترجمه: خدایا، (همه چیز) را از تو می‌خواهم، زیرا قطعاً تو یکتا و بی‌نیاز هستی، کسی که نمی‌زاید و زاییده نشده است، و هیچ کس همتای او نیست.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ^۲.

ترجمه: خدایا، دینم را اصلاح کن که آن مایه‌ی حفظ و پاکی امور زندگی‌ام است، و دنیایم را اصلاح کن که حیات و زندگی‌ام در آن است، و آخرتم را اصلاح کن که بازگشت من به سوی آن است، و زندگیم را مایه‌ی فزونی در کارهای خیر قرار بده و مرگ را برایم راحتی از شر و بدی قرار بده.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ، وَدَرَكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ^۳.

^۱ . صحیح، ابن ماجه ۳۸۵۷.

^۲ . صحیح، مسلم ۲۷۲۰.

^۳ . صحیح، بخاری ۶۶۱۶ و ۶۳۴۷ - مسلم ۲۷۰۷ - ابن حبان ۱۰۱۲.

ترجمه: خدایا، از سختی بلاها و از انحطاط بدبختی و از بدی قضاء (آینده‌ی تاریک) و از خوشحالی دشمن به غم من به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ، وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ، وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَإِذَا أَرَدْتَ بِعِبَادِكَ فِتْنَةً فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ غَيْرَ مَفْتُونٍ^۱

ترجمه: خدایا، توفیق انجام دادن خیرات و ترک کارهای بد و دوست داشتن مسکینان را از تو می‌خواهم، و هرگاه خواستی بندگان را امتحان کنی، بدون امتحان و آزمایش مرا قبض روح کن و به سوی خودت ببر.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ،^۲ أَسْأَلُكَ أَلَّا تَدْعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ،^۳ وَلَا دَيْنًا إِلَّا قَضَيْتَهُ وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَيْتَهَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ^۴

ترجمه: خدایا، موجبات رحمت و عوامل مغفرت، سلامتی از هر گناهی، و به‌دست آوردن هر کار نیکی را از تو می‌خواهم. از تو می‌خواهم که گناهی را برایم نگذاری مگر آن را عفو بفرمایی، و نه اندوهی مگر آن را از من دور نمایی، و نه بدهکاری مگر آن را حل کنی، و نه حاجتی از حاجت‌های دنیا و آخرت مگر آن را برآورده نمایی، به رحمت خودت ای مهربان‌ترین مهربانان!

۱. صحیح، ترمذی ۳۲۳۳.

۲. حاکم در مستدرک ۱۹۲۵ صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است.

۳. ضعیف، ابن ماجه ۱۳۸۴ - مسند بزار ۳۳۷۴ - مصنف ابن ابی شیبه ۲۹۵۳۲ و ۳۰۹۸ - ترمذی ۴۷۹.

۴. ضعیف، هیشمی در مجمع الزوائد ۱۷۲۶۶ - طبرانی در معجم اوسط ۳۳۹۸ و صغیر ۳۴۱.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ، وَالْعَمَلَ الَّذِي يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي، وَمِنْ الْمَاءِ الْبَارِدِ.^۱
ترجمه: خدایا، محبت، و محبت کسانی که محبت تو را دارند، از تو می‌خواهم، و عملی از تو خواهانم که مرا به سوی محبت تو بکشاند؛ خدایا، محبتت را نزد من از وجودم و خانواده‌ام و از آب خنک، محبوب‌تر قرار بده.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ، وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ.^۲
ترجمه: خدایا از زشتی‌های اخلاق و اعمال و هوای نفس به توپناه می‌برم
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا لَا يَرْتَدُّ وَنَعِيمًا لَا يَنْفَدُ وَمُرَافَقَةً نَبِيًّا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَعْلَى دَرَجَةِ الْجَنَّةِ، جَنَّةِ الْخُلْدِ.^۳
ترجمه: خدایا، از تو ایمانی را می‌طلبم که برگشتی در آن نباشد، و نعمتی از تو می‌خواهم که تمام نشود و همراهی با پیامبرمان محمد صلی الله علیه و سلم در بالاترین درجه‌ی بهشت، بهشت جاویدان را از تو می‌خواهم.

رَبِّ أَعِنِّي وَلَا تُعِنِّ عَلَيَّ وَانْصُرْنِي وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ وَامْكُرْ لِي وَلَا تَمْكُرْ عَلَيَّ وَاهْدِنِي وَيَسِّرْ الْهُدَى لِي وَانْصُرْنِي عَلَى مَنْ بَغَى عَلَيَّ، رَبِّ اجْعَلْنِي لَكَ شَكَارًا، لَكَ ذَكَارًا، لَكَ رَهَابًا، لَكَ مِطْوَاعًا، لَكَ مُحِبًّا، إِلَيْكَ أَوَاهًا مُنِيبًا، رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَاغْسِلْ حَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَتَبَّتْ حُجَّتِي وَسَدَّدْ لِسَانِي وَاهْدِ قَلْبِي وَأَسْلُلْ سَخِيمَةَ صَدْرِي.^۴

۱. حسن، ترمذی ۳۴۹۰.

۲. صحیح، ترمذی ۳۵۹۱.

۳. صحیح، مسند احمد ۳۶۶۲ و ۳۷۹۷ و ۴۲۵۵ و ۴۳۴۰ - ابن حبان ۲۴۳۶ - نسائی در

عمل الیوم واللیلة ۸۶۹ - طبرانی در معجم کبیر ۸۴۱۳ - حاکم در مستدرک ۱۹۲۸.

۴. صحیح، ترمذی ۳۵۵۱ - ابن ماجه ۳۸۳۰ - مستدرک حاکم ۱۹۱۰ - ابن حبان ۹۴۴.

ترجمه: خدایا، مرا (بر عبادت) کمک کن. و (شیطان) را علیه من یاری نده (که مانع من از عبادت و بندگی‌ات شود). و مرا (بر دشمنانم) نصرت بده و (دشمنانم را) بر من یاری نده، و مرا بر مسیری راهنمایی کن که به راحتی دشمن را از خود دفع کنم و دشمن را به مسیری راهنمایی نکن که بر من غلبه کند، و مرا هدایت نما و (مسیر) هدایت را بر من آسان بفرما، و مرا بر کسانی که به من ظلم می‌کنند پیروز بگردان. خدایا، مرا (از بندگان) قرار بده که بسیار شکرگزار تو هستند، و بسیار ذکر تو می‌گویند، و بسیار از تو می‌ترسند، و بسیار مطیع تو هستند، و بسیار برای تو فروتن هستند، و بسیار برای تو گریه می‌کنند، و بسیار به درگاه تو رجوع می‌کنند. پروردگرم، توبه‌ام را قبول بفرما، و گناهانم را بشوران، و دعایم را اجابت نما، و حجت‌م را (در دنیا بر دشمنان و در آخرت هنگام جواب به منکر و نکیر) محکم و ثابت بگردان، و زبانم را راست بگردان (که همیشه سخن حق و راست بگویم)، و قلبم را هدایت کن، و حقد، حسد، کینه و دشمنی را از سینه‌ام خارج نما.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ، وَمِنَ الْقِلَّةِ، وَمِنَ الذَّلَّةِ، وَأَنْ أَظْلِمَ
أَوْ أُظْلَمَ^۱

ترجمه: خدایا، از فقر، کمبود و خواری به تو پناه می‌برم، و از این که ظلم کنم یا به من ظلم کرده شود به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي^۲.

ترجمه: خدایا، گناهانم را بیامرز، و خانه‌ام را وسیع بگردان، و در رزق و روزی‌ام برکت قرار بده.

^۱ . صحیح، نسائی ۵۴۶۳.

^۲ . حسن لغیره، مسند احمد ۱۶۵۹۹ و ۲۳۱۷۵ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۲۸ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۸۰ - مجمع الزوائد ۱۶۹۶۷.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ مُجِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي،^۱ وَعَنْ وَالِدَتِي وَعَنْ أُمَوَاتِي
وَعَنْ مَشَائِخِي وَعَنْ مُحِبِّي وَعَنْ سَائِرِ الْمُسْلِمِينَ.

ترجمه: خدایا، همانا تو بسیار عفو می کنی و می بخشایی، عفو و بخشایش
را دوست داری پس مرا عفو بفرما و ببخشای، همچنین پدر و مادرم و رفتگانم
و شیوخم و دوستانم و سایر مسلمانان را عفو بفرما و ببخشای.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.^۲

ترجمه: خدایا مرا بر یاد و شکر و نیکو عبادت کردنت یاری نما.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.^۳

ترجمه: خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا کن و ما را از
عذاب جهنم حفظ بفرما.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

و صلوات و سلام خداوند بر سرور و مولای ما محمد و بر آل و اصحاب
او باد، و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان
است.

^۱ . صحیح، ابن ماجه ۳۸۵۰.

^۲ . صحیح، ابو داوود ۱۵۲۲ - ابن خزیمه ۷۵۱ - بخاری در ادب المفرد ۶۹۰.

^۳ . صحیح، بخاری ۶۳۸۹ - مسلم ۲۶۹۰ و ۲۶۸۸.

اذکار بعد از نماز مغرب

۱- اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (۳ بار) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ^۱.

۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۱۰ بار).^۲

۳- اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجَدِّ مِنْكَ الْجُدُّ.^۳

۴- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.^۴

۵- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا

۱. صحیح، مسلم ۵۹۱.

۲. حسن، مسند احمد ۸۷۱۹ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۱۲۶ - ابن سنی در

عمل الیوم و اللیلة ۱۴۰ - ترمذی ۳۴۷۴ - طبرانی در معجم کبیر ۱۱۹.

۳. صحیح، بخاری ۸۴۴ - مسلم ۵۹۳.

۴. صحیح، مسلم ۵۹۴.

بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ ﴿١﴾

٦- سُبْحَانَ اللَّهِ (٣٣ بار) الْحَمْدُ لِلَّهِ (٣٣ بار) اللَّهُ أَكْبَرُ (٣٣ بار)
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.^١

٧- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ① ② اللَّهُ الصَّمَدُ ③
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ④ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ⑤ ﴿١﴾

٨- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ① ② مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ③ ④ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ⑤ ⑥ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ⑦ ⑧
⑨ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑩ ﴿١﴾

٩- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ ① ② مَلِكٍ ③ ④ النَّاسِ ⑤ ⑥ إِلَهٍ النَّاسِ ⑦ ⑧ مِنْ شَرِّ أَلْوَسَايَ الْخَنَاسِ ⑨ ⑩ الَّذِي يُوسَّوْسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑪ ⑫ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑬ ﴿١﴾^٢

^١ . صحيح، نسائي در عمل اليوم و الليلة ١٠٠- ابن سني در عمل اليوم واللييلة ١٢٤ -

السلسلة الصحيحه ٦٦١/٢.

^٢ . صحيح، مسلم ٥٩٧.

^٣ . صحيح، ابو داود ١٥٢٣.

دعای بعد از نماز مغرب

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعَمَهُ وَيُدْفِعُ نِقَمَهُ وَيُكَافِيءُ مَزِيدَهُ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي^۱.

ترجمه: خدایا، بخشش و سلامتی در دنیا و آخرت را از تو می‌خواهم. خدایا، بخشش و سلامتی در دین، دنیا، خانواده و مال را از تو می‌خواهم. خدایا، عورت‌هایم را بپوشان و حفظ کن و ترسم را ایمن ببخش. خدایا، از جلو و پشت سر، و از سمت راست و سمت چپ، و از بالا مرا محفوظ بدار. به عظمت و بزرگی‌ات پناه می‌برم از این‌که از طرف پایین (با زلزله، آتش‌فشان، سیل و...) هلاک و نابود شوم.

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ (سه^۲ یا هفت^۳ بار).

ترجمه: خدایا، مرا از آتش جهنم نجات بده.

۱. صحیح، ابن ماجه ۳۸۷۱ - ابوداود ۵۰۷۴ - مستدرک حاکم ۱۹۰۲ - ابن حبان ۹۵۷.

۲. صحیح، نسائی ۵۵۲۱.

۳. حافظ در نتائج الأفكار ۳۱۰ حسن دانسته، ابو داود ۵۰۷۹ - مسند احمد ۱۸۰۵۴ -

نسائی در عمل اليوم والليلة ۱۱۱ - ابن سنی در عمل اليوم والليلة ۱۳۹ - ابن حبان

۲۰۲۲ - طبرانی در دعا ۶۶۵۶ و معجم کبیر ۱۰۵۱ - بیهقی در دعوات کبیر ۱۲۴.

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي وَأَجِرْ وَالِدَتِي وَأُمَوَاتِي وَمَشَائِجِي وَمُحِبِّي وَسَائِرِ
الْمُسْلِمِينَ مِنَ النَّارِ.

ترجمه: خدایا، مرا، پدر و مادرم، امواتم، اساتیدم، دوستانم و سایر
مسلمانان را از آتش جهنم نجات بده.

رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا.^۱

ترجمه: خدایا، بهترین چیزهایی که در این شب و بعد از این شب تقدیر
شده از تو می‌خواهم و به تو پناه می‌برم از شر و بدی آنچه در این شب و
بعد از این شب است.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ
وَالْجُبْنِ وَضَلَجِ الدِّينِ وَعَلَبَةِ الرَّجَالِ،^۲ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَغْرَمِ وَالْمَأْتَمِ،^۳
وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ غَلَبَةِ الْعَدُوِّ وَشِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ،^۴ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ
إِلَى أَرْدَلِ الْعُمَرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ،^۵ وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ عَذَابِ النَّارِ.^۶

ترجمه: خدایا، از اندوه، نگرانی، ناتوانی، کسالت، بخیلی، ترس، شدت
بدهکاری و تسلط انسان‌ها به تو پناه می‌برم. خدایا، از بدهکاری و معصیت به

۱. صحیح، ابو داوود ۵۰۷۱ - ترمذی ۳۳۹۰ - مسلم ۲۷۲۳.

۲. صحیح، بخاری ۶۳۶۳.

۳. حسن صحیح، نسائی ۵۴۹۰.

۴. صحیح، نسائی ۵۴۸۷.

۵. صحیح، بخاری ۶۳۶۹ - نسائی ۵۴۷۹.

۶. حسن صحیح، نسائی ۵۴۹۰.

تو پناه می‌برم. خدایا، از غلبه‌ی دشمن و از بدخواهی دشمن (آسیبی به من برسد که مایه‌ی خوشحالی دشمنان شود) به تو پناه می‌برم. خدایا، از این که به پست‌ترین عمر بازگشت داده شوم (پیری که اعضای بدن از حرکت بیفتد و انسان محتاج پرستاری دیگران شود) به تو پناه می‌برم، و از فتنه و آزمایش دنیا و عذاب قبر به تو پناه می‌برم. خدایا، از عذاب جهنم به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمِ السُّوءِ وَمِنْ لَيْلَةِ السُّوءِ وَمِنْ سَاعَةِ السُّوءِ وَمِنْ صَاحِبِ السُّوءِ وَمِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ^۱.

ترجمه: خدایا، از روز بد و از شب بد و از ساعت بد و از همنشین و دوست بد و از همسایه‌ی بد در دنیا و قبر، به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ^۲.

ترجمه: خدایا، ما را عاقبت بخیر کن و از ذلت و خواری دنیا و عذاب آخرت ما را نجات بده.

اللَّهُمَّ رَحِّمْتِكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ^۳.

^۱ . هیشمی در مجمع الزوائد ۱۱۹۶۱ و ۱۷۱۷۹ می‌نویسد: رجال آن رجال صحیح است، صحیح الجامع ۴۱۱/۱ - طبرانی در معجم کبیر ۸۱۰.

^۲ . هیشمی در مجمع الزوائد ۱۷۳۹۰ می‌نویسد: رجال احمد و یکی از اسانید طبرانی ثقات هستند، مسند احمد ۱۷۶۲۸ - حاکم در مستدرک ۶۵۰۸ - طبرانی در معجم کبیر ۱۱۹۶۰ - ابن حبان ۹۴۵.

^۳ . حسن، ابو داوود ۵۰۹۰ - احمد ۲۰۴۳۰ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۶۵۱ - ابن حبان ۹۶۶.

ترجمه: خدایا، فقط رحمت تو را می‌خواهم پس به مقدار یک چشم به هم زدن مرا به حال خودم وا مگذار، و تمام شئون و امورم را اصلاح بفرما، هیچ معبودی به حق نیست بجز ذات مقدس تو.

اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا، وَأَكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا، وَأَعْظِمْنَا وَلَا تَحْزِنْنَا،
وَأَثِرْنَا وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيْنَا، وَارْضِنَا وَارْضَ عَنَّا.^۱

ترجمه: خدایا خیرات را بر ما زیاد کن و تعداد ما را زیاد بگردان و تعداد ما و خیرات را بر ما ناقص و کم مگردان، و ما را (در دنیا و آخرت) گرامی بدار، و ما را خوار و ذلیل مگردان، و (خیرات) را به ما عطا کن و ما را (از خیرات) محروم مگردان، و ما را بر دشمن غالب بگردان، و دشمن را بر ما پیروز مگردان. (بر آنچه تقدیر نمودی و رزقی که تقسیم ما کردی) ما را به آن راضی بگردان و از ما راضی باش.

اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ الَّذِي لَا يَحُولُ وَلَا يَزُولُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ يَوْمَ الْعِيْلَةِ وَالْأَمْنِ يَوْمَ الْخَوْفِ، اللَّهُمَّ إِنِّي عَائِدُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُعْطِيتُنَا وَشَرِّ مَا مَنَعْتَ. اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا، وَكَرِّهِ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ، وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. اللَّهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَحْيِنَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْرَ خَزَايَا وَلَا مَفْتُونِينَ.^۲

ترجمه: خدایا، از برکات، رحمت، فضل و رزق خود بر ما بگستران؛ خدایا، نعمت‌های ماندگاری که تغییر نمی‌کند و از بین نمی‌رود، از تو

۱. حاکم در مستدرک ۱۹۶۱ صحیح دانسته و ارنأووط آن را در جامع الأصول ۸۸۴۷

حسن دانسته، ترمذی ۳۱۷۳.

۲. صحیح، مسند احمد ۱۵۴۹۲ - ادب المفرد ۶۹۹ - حاکم در مستدرک ۴۳۰۸.

می‌خواهم. خدایا، هنگام فقر و نداری از تو نعمت طلب می‌کنم و روز ترس از تو امنیت می‌خواهم. خدایا، از بدی آنچه به ما عطا کردی و از شر آنچه از ما منع کردی به تو پناه می‌برم. خدایا، ایمان را برایمان محبوب بگردان و آن را در قلب‌هایمان مزین کن، و کفر و فسق (خروج از طاعت و بندگی) و نافرمانی الله را بر ما ناخوش بدار، و ما را در زمره‌ی هدایت‌شدگان قرار بده. خدایا، ما را مسلمان از دنیا ببر و مسلمان زنده بگردان و به صالحین ملحق بگردان، بدون این که خوار شویم و در فتنه بیفتیم.

اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ^۱.

ترجمه: خدایا، مرا بر ذکر، شکر و نیکو عبادت کردن یاری نما.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ^۲.

ترجمه: خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا بفرما و ما را از عذاب جهنم حفظ نما.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

و صلوات و سلام خداوند بر سرور و مولای ما محمد و بر آل و اصحاب او باد. و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

^۱. صحیح، ابو داوود ۱۵۲۲ - ابن خزیمه ۷۵۱ - بخاری در ادب المفرد ۶۹۰.

^۲. صحیح، بخاری ۶۳۸۹ - مسلم ۲۶۹۰ و ۲۶۸۸.

وظایف شامگاه

- ۱- دو رکعت سنت بعدیهی مغرب می خواند، در رکعت اول بعد از سورهی حمد (قل یا ایها الکافرون) و در رکعت دوم (قل هو الله أحد) می خواند.^۱
- ۲- بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. (۳ بار)^۲
- ۳- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. (۳ بار)^۳
- ۴- اللَّهُمَّ إِنِّي أَمْسَيْتُ أَشْهَدُكَ وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ يَا نَبَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ. (۴ بار)^۴
- ۵- اللَّهُمَّ مَا أَمْسَى بِي مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ وَحَدَّكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ.^۵

۱. حسن صحیح، ابن ماجه ۱۱۶۶ - ترمذی ۴۳۱.

۲. صحیح، ابن ماجه ۳۸۶۹ - مستدرک حاکم ۱۸۹۵.

۳. صحیح، مسلم ۲۷۰۹.

۴. حسن، ابو داوود ۵۰۶۹ - ترمذی ۳۵۰۱ - نسائی در عمل الیوم و اللیله ۱۰ - ابن

سنی در عمل الیوم و اللیله ۷۰ - بخاری در ادب المفرد ۱۲۰۱.

۵. حافظ در نتائج الافکار و ابن باز در تحفه الاخیار آن را حسن دانسته اند - ابو داوود ۵۰۷۳

- ابن حبان ۲۳۶۱ - نسائی در عمل الیوم و اللیله ۷ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیله ۴۱.

۶- رَضِينَا بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَرَسُولًا. (۳ بار)^۱

۷- حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. (۷ بار)^۲

۸- اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.^۳

۹- اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ.^۴

ترجمه: بار الهایا، با لطف تو شب کردیم، و با عنایت تو به صبح رسیدیم، و به خواست تو زنده ایم، و به خواست تو می میریم، و رستایگز ما به سوی توست.

۱۰- يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ.^۵

^۱ . حاکم در مستدرک ۱۹۰۵ آن را صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است. ترمذی آن را حسن غریب و ابن باز در تحفة الأخیار حسن دانسته است. ابوداود ۵۰۷۲ - ترمذی ۳۳۸۹ - ابن سنی در عمل الیوم واللیلة ۶۸ - نسائی در عمل الیوم واللیلة ۴.

^۲ . شعیب و عبدالقادر أرناؤوط اسناد آن را حسن دانسته اند - ابوداود ۵۰۸۱ - ابن سنی ۷۱.

^۳ . صحیح، بخاری ۶۳۰۶ - مستدرک حاکم ۱۸۹۶ - ابن حبان ۹۲۹.

^۴ . صحیح، ترمذی ۳۳۹۱.

^۵ . حاکم در مستدرک ۲۰۰۰ صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده - نسائی در عمل الیوم و الیلة ۵۷۰.

ترجمه: ای زنده و پا برجا، به وسیله رحمت از تو کمک می‌خواهم، همه‌ی امورم را اصلاح بفرما، و مرا به اندازه‌ی یک چشم به هم زدن به حال خود رها مکن.

۱۱- أَمْسَيْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَعَلَى مِلَّةِ آبَائِنَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ^۱.

ترجمه: ما بر فطرت اسلام، کلمه‌ی اخلاص (لا اله الا الله)، دین پیامبران محمد صلی الله علیه وسلم و آئین پدرمان ابراهیم، شب کردیم، همان ابراهیمی که فقط به سوی حق، تمایل داشت و فرمانبردار خداوند بود، و از مشرکان نبود.

۱۲- اللَّهُمَّ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَأَنْ أَفْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ^۲.

ترجمه: بار الها! ای داننده‌ی نهان و آشکار، آفریدگار آسمان‌ها و زمین، پروردگار و مالک هر چیز، من گواهی می‌دهم که بجز تو، معبود دیگری نیست، از شرّ هوای نفس و از شرّ شیطان و دام فرییش، و از اینکه خود مرتکب کار بدی شوم و یا به مسلمانی بدی برسانم، به تو پناه می‌برم.

^۱. حسن، مسند احمد ۱۵۳۶۰ و ۱۵۵۶۳ - ابن سنی در عمل الیوم و اللیلة ۳۴.

^۲. صحیح، ترمذی ۳۳۹۲ - ابو داوود ۵۰۶۷ - حاکم در مستدرک ۱۸۹۲ - ابن حبان ۹۵۸.

أوراد شب

- ۱- أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ. (۱۰۰ بار)^۱
- ۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. (۱۰۰ بار)^۲
- ۳- سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ. (۱۰۰ بار)^۳
- ۴- اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ. (۱۰۰ بار)^۴
- ۵- سورهی (تبارک الذی بیده الملك) می خواند.^۵

^۱ . صحیح، مسلم ۲۷۰۲ - ابن ماجه ۳۸۱۵ . روایت آن: رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «همانا من در روز صد بار استغفار می کنم و به درگاه خداوند رجوع می کنم.»

^۲ . حسن، مسند احمد ۲۶۹۱۱ و ۲۷۳۹۳ - حاکم در مستدرک ۱۸۹۳ - نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۸۴۴ - مجمع الزوائد ۱۶۸۶۷ . روایت آن: «گفتن یکصد بار لا اله الا الله (اجر و پاداش آن) زمین و آسمان را پر می کند و کسی عملی بالاتر انجام نداده مگر کسی که به مانند او بگوید.» روایتی دیگر: رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید: «بسیار لا اله الا الله بگوید.» حسن، مسند احمد ۸۷۱۰.

^۳ . صحیح، مسلم ۲۶۹۲ . روایت آن: رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «اگر کسی هنگامی که صبح کرد و هنگامی که شب کرد صدبار بگوید: سبحان الله و بحمده، در روز قیامت هیچ کس عملی بالاتر از او نمی آورد مگر کسی که مانند او یا بیش تر از او بگوید.» روایتی دیگر: رسول الله صلی الله علیه وسلم می فرماید: «اگر کسی در یک روز صد بار بگوید: سبحان الله و بحمده، گناهان او بخشیده می شود اگر چه به اندازهی کف دریا باشد.» صحیح، بخاری ۶۴۰۵ - مسلم ۲۶۹۱.

^۴ . در مورد فضیلت صلوات فرستادن به رسول الله صلی الله علیه وسلم احادیث صحیح زیادی وجود دارد که تأکید شده زیاد صلوات فرستاده شود پس شخص مؤمن به دلخواه خود هر عددی که می تواند همیشه بر آن مداومت کند، انتخاب نماید و به رسول الله صلی الله علیه وسلم صلوات بفرستد.

^۵ . حسن، ترمذی ۲۸۹۱ - ابو داوود ۱۴۰۰.

أذكار بعد از نماز عشاء

١- اَسْتَغْفِرُ اللهَ (٣ بار) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ^١.

٢- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ^٢.

٣- اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجُدِّ مِنْكَ الْجُدُّ^٣.

٤- ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾^٤

٥- سُبْحَانَ اللَّهِ (٣٣ بار) الْحَمْدُ لِلَّهِ (٣٣ بار) اللَّهُ أَكْبَرُ (٣٣ بار)

^١ . صحيح، مسلم ٥٩١.

^٢ . صحيح، مسلم ٥٩٤.

^٣ . صحيح، بخاری ١٨٤٤ - مسلم ٥٩٣.

^٤ . صحيح، نسائی در عمل اليوم و الليلة ١٠٠ - ابن سنی در عمل اليوم و الليلة ١٢٤.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^١

٦- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④﴾

٧- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤﴾

٨- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكٍ ② النَّاسِ ③ إِلَهِ النَّاسِ ④ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ⑤ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑥ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ⑦﴾

^١ . صحيح، مسلم ٥٩٧.

^٢ . صحيح، ابو داود ١٥٢٣.

دعای بعد از نماز عشاء

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا يُؤَافِي نِعَمَهُ وَيُدْفَعُ نِقَمَهُ وَيُكَافِيءُ مَزِيدَهُ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ، وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ، وَمِنْ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا، وَمَتِّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا، وَانْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا، وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا، وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا؟

ترجمه: خدایا، مقداری از خشیت خود (ترس همراه با تعظیم) را قسمت ما کن که مانع و حاجزی باشد بین ما و بین نافرمانی‌هایی که از تو می‌شود، و اطاعت و فرمان‌برداری از خودت را قسمت ما کن که ما را به بهشت برساند و یقینی را قسمت ما کن که با آن گرفتاری‌ها و سختی‌های دنیا بر ما آسان شود، و تا وقتی زنده‌ایم ما را از شنوایی و بینایی و قوت در بدن برخوردار بفرما، و تا دم مرگ این اعضاء را برای ما حفظ بفرما. و خشم و انتقام ما را قرار بده بر کسانی که به ما ظلم کرده‌اند. و ما را بر دشمنانمان پیروز بگردان، و مصیبتی در دین ما قرار نده، و دنیا را بزرگ‌ترین هدف و انتهای علم و آگاهی ما قرار نده. و کسی که به ما رحم نمی‌کند مسلط ما مگردان.

۱. در بعضی روایات بجای (مَتِّعْنَا) آمده (اللَّهُمَّ أَمْتِّعْنَا).

۲. حسن، نسائی در عمل الیوم و اللیلة ۴۰۱ - ترمذی ۳۵۰۲ - مسند بزار ۵۹۸۹ - طبرانی در دعا ۱۹۱۱.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ
 مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ، وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ، وَلَا
 حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.^۱

ترجمه: خدایا، بهترین چیزی که بنده‌ی تو و نبی تو محمد صلی الله علیه
 وسلم از تو خواسته است، از تو می‌خواهیم، و به تو پناه می‌بریم از شر آنچه
 بنده‌ی تو و نبی تو محمد صلی الله علیه وسلم از آن به تو پناه برده است. از تو
 کمک خواسته می‌شود و بر توست ابلاغ و رساندن (ما به مقصودمان)، و هیچ
 تغییردهنده و قدرتی نیست مگر با نیرو و اراده‌ی خداوند متعال.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا
 لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا
 لَمْ أَعْلَمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ،
 وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ
 تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا.^۲

ترجمه: خدایا، تمام خیرات را از تو می‌خواهم چه حال و چه در آینده باشد،
 آنچه از آن اطلاع دارم و آنچه بر آن مطلع نیستم، و از تمام شر و بدی‌ها به تو
 پناه می‌برم چه حال و چه در آینده باشد، آنچه از آن اطلاع دارم و آنچه بر آن

^۱ . صحیح، ابن ماجه ۳۸۴۶ - ترمذی ۳۵۲۱ .

^۲ . ضعیف، ادب المفرد ۶۷۹ - معجم طبرانی کبیر ۷۷۹۱ - ترمذی ۳۵۲۱ - مجمع
 الزوائد ۱۷۴۰۲ .

^۳ . صحیح، ابن ماجه ۳۸۴۶ .

مطلع نیستم. خدایا، از تو بهشت می‌خواهم و همچنین اعمالی که مرا به بهشت نزدیک می‌کند چه قولی و چه عملی باشد، و از آتش جهنم به تو پناه می‌برم همچنین اعمالی که مرا به جهنم نزدیک می‌کند چه قولی و چه عملی باشد. و از تو می‌خواهم هر حکمی که صادر می‌کنی برایم خیر باشد.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا.^۱

ترجمه: خدایا، از علمی که نفع نمی‌رساند و از قلبی که خاشع و فروتن نمی‌شود و از نفسی که (از شهوات) سیر نمی‌شود و از دعایی که اجابت کرده نمی‌شود، به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ.^۲

ترجمه: خدایا، از زوال و نابودی نعمت، و از چرخ خوردن عافیتی که به من بخشیدی، و از ناگهانی خشم و انتقامت، و از تمامی غضب و قهرت، به تو پناه می‌برم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ، فَإِنَّهُ يَنْسُ الضَّجِيعُ، وَمِنَ الْخِيَانَةِ، فَإِنَّهَا يَنْسُ الْبِطَانَةُ.^۳

ترجمه: خدایا، از گرسنگی به تو پناه می‌برم، زیرا که آن بدترین همنشین و همراه است، و از خیانت به تو پناه می‌برم، زیرا که آن بدترین اخلاق درونی است.

^۱ . صحیح، مسلم ۲۷۲۲ - بزار ۴۳۰۷ - نسائی ۵۴۵۸ - طبرانی در معجم کبیر ۵۰۸۵.

^۲ . صحیح، مسلم ۲۷۳۹ - ابو داوود ۱۵۴۵ - ادب المفرد ۶۸۶.

^۳ . حسن، نسائی ۵۴۶۹ - ابو داوود ۱۵۴۷ - ابن حبان ۱۰۲۵.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِأُمَمَاتِي وَلِمَشَائِخِي وَلِمُجَيِّ وَلِسَائِرِ
الْمُسْلِمِينَ.

ترجمه: خدایا، مرا، پدر و مادرم، امواتم، اساتیدم، دوستانم و سایر
مسلمانان را ببامرز.

اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ، وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ، أَحْيِنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ
خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، وَأَسْأَلُكَ خَشْيَتَكَ فِي الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ، وَكَلِمَةَ الْإِخْلَاصِ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ،
وَقُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقُطُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَاءَ بِالْقَضَاءِ، وَبَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ،
وَلَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ، وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ صَرَاءٍ مُضِرَّةٍ،
وَفِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْنَا هُدًى مُهْتَدِينَ.^۱

ترجمه: خدایا، به علم غیبی که داری و قدرتی که بر تمام مخلوقات داری
مرا زنده نگه دار، اگر می دانی زندگانی برایم بهتر است، و اگر می دانی وفات
برایم بهتر است مرا از دنیا ببر، و از تو می خواهم ترس همراه با تعظیم در نهان
و آشکار از تو داشته باشم، و از تو می خواهم در رضا و خشم کلمه ای اخلاص بر
زبانم جاری باشد، و از تو می خواهم نعمت هایی که از بین نمی رود و نور چشمی
که منقطع نمی شود، و از تو می خواهم حکمی که صادر می کنی به آن راضی
باشم، و از تو می خواهم بعد از مرگ زندگی خنک و زیبا داشته باشم، و لذت
نظر کردن به تو (در بهشت) و اشتیاق دیدارت را از تو می خواهم، از فلاکت و
بدبختی و فتنه ای گمراه کننده به تو پناه می برم؛ خدایا، ما را به زیور ایمان
آراسته بگردان، و ما را از جمله کسانی قرار بده که هم دیگران را هدایت
می کنند و هم خودشان هدایت شده اند.

۱. صحیح، ابن ماجه ۳۸۴۵.

۲. صحیح، نسائی ۱۳۰۶.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ، وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ.^۱

ترجمه: خدایا، به تو پناه می‌برم از شر آنچه انجام داده‌ام و از شر آنچه انجام نداده‌ام.

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.^۲

ترجمه: خدایا، مرا بر ذکر، شکر و نیکو عبادت کردن یاری نما.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.^۳

ترجمه: خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت به ما نیکی بده و ما را از عذاب جهنم حفظ نما.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

ترجمه: و صلوات و سلام خداوند بر سرور و مولای ما محمد و بر آل و اصحاب او باد، و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

^۱ . صحیح، مسلم ۲۷۱۶ - نسائی ۵۵۲۳ - ابن حبان ۱۰۲۸ - ابن ماجه ۳۸۳۹ - ابوداود ۱۵۵۰.

^۲ . صحیح، ابو داود ۱۵۲۲ - ابن خزیمه ۷۵۱ - بخاری در ادب المفرد ۶۹۰.

^۳ . صحیح، بخاری ۶۳۸۹ - مسلم ۲۶۹۰ و ۲۶۸۸.

مراجع

١. قرآن كريم
٢. الإحسان بترتيب صحيح ابن حبان، امير علاء الدين على بن بلبان فارسى، دارالفكر، دمشق، سورية
٣. أدب المفرد، امام محمد بن اسماعيل بخارى، المكتبة التوفيقية، قاهره، مصر
٤. الأذكار، امام يحيى بن شرف نووى، دار الفكر، دمشق، سورية
٥. إرشاد السارى شرح صحيح البخارى، ابن حجر قسطلانى، دار الفكر، دمشق، سورية
٦. بذل المجهود فى حل ابى داود، خليل احمد سهارنفورى، دار الفكر، دمشق، سورية
٧. التاج الجامع للاصول فى احاديث الرسول، منصور على ناصف، مكتبة التوفيقية، قاهره، مصر
٨. تحفة الأخوذى بشرح جامع الترمذى، محمد عبدالرحمن بن عبدالرحيم مباركفورى، المكتبة التوفيقية، قاهره، مصر
٩. تحفة الأخيار، عبدالعزيز بن عبد الله بن باز، وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، عربستان سعودى

١٠. الترغيب والترهيب، حافظ عبدالعظيم بن عبدالقوى
منذرى، دار الكتاب العربى، بيروت، لبنان
١١. التفسير الكبير، امام فخرالدين محمد بن عمر بن حسين
رازى شافعى، المكتبة التوفيقية، قاهره، مصر
١٢. التفسير المنير فى العقيدة والشريعة والمنهج، دكتور وهبة
الزحيلى، دارالفكر، دمشق، سوريا
١٣. تفسير فتح القدير، امام محمد بن على بن محمد شوكانى، دار
ابن حزم، بيروت، لبنان
١٤. تفسير نور، دكتور مصطفى خرم دل، نشر احسان
١٥. حصن المسلم من أذكار الكتاب والسنة، سعيد بن على بن
وهف قحطانى، وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة
والإرشاد، عربستان سعودى
١٦. الدر المنثور فى التفسير بالمأثور، امام حافظ جلال الدين
سيوطى، دار إحياء التراث العربى، بيروت، لبنان
١٧. الدعاء للطبرانى، سليمان بن احمد بن ايوب لخمى شامى
معروف به طبرانى، دارالكتب العلمية، بيروت، لبنان
١٨. الدعوات الكبير، احمد بن حسين خراسانى معروف به
ابوبكر بيهقى، غراس للنشر والتوزيع، كويت
١٩. رياض الصالحين، امام يحيى بن شرف نووى، الفتح الاعلام
العربى، قاهره، مصر

٢٠. سلسلة الأحاديث الصحيحة، محمد ناصر الدين الباني، مكتبة المعارف للنشر والتوزيع، الرياض، سعودي
٢١. سنن ابن ماجه، محمد بن يزيد قزويني معروف به ابن ماجه، مكتبة المعارف، الرياض، سعودي
٢٢. سنن أبي داود، امام سليمان بن الأشعث السجستاني، مكتبة المعارف، الرياض، سعودي
٢٣. سنن الترمذي، امام محمد بن عيسى بن سورة الترمذي، مكتبة المعارف، الرياض، سعودي
٢٤. سنن الدارمي، ابو محمد عبد الله بن عبد الرحمن دارمي، دار المغني للنشر والتوزيع، عربستان سعودي
٢٥. السنن الصغرى، احمد بن حسين خراساني معروف به ابوبكر بيهقي، جامعة الدراسات الإسلامية، كراچی، پاکستان
٢٦. السنن الكبرى، احمد بن حسين خراساني معروف به ابوبكر بيهقي، دار الكتب العلمية، بيروت، لبنان
٢٧. السنن الكبرى، احمد بن شعيب بن علي معروف به نسائي، مؤسسة الرسالة، بيروت، لبنان
٢٨. سنن دار قطنی، ابو الحسن علي بن عمر بن احمد بغدادی معروف به دار قطنی، مؤسسة الرسالة، بيروت، لبنان
٢٩. سنن نسائي، احمد بن شعيب بن علي معروف به نسائي، مكتبة المعارف، الرياض، سعودي

٣٠. شرح النووى على مسلم، امام يحيى بن شرف نووى، المكتبة
التوفيقية، قاهر، مصر
٣١. صحيح ابن خزيمة، امام ابى بكر محمد بن اسحاق بن
خزيمة نيشابورى، دارالكتب العلمية، بيروت، لبنان
٣٢. صحيح الجامع الصغير، محمد ناصرالدين البانى، المكتب
الاسلامى، بيروت، لبنان
٣٣. صحيح الكلم الطيب، محمد ناصرالدين البانى، جمعية دارالبر،
امارات متحده عربى
٣٤. صحيح مسلم، امام مسلم بن الحجاج بن مسلم قشيرى
نيسابورى، شركه دار الارقم بن ابى الارقم، بيروت، لبنان
٣٥. ضعيف الجامع الصغير ، محمد ناصر الدين البانى، المكتب
الاسلامى، بيروت، لبنان
٣٦. العظمة لأبى الشيخ، ابو محمد عبد الله بن محمد بن جعفر بن
حيان انصارى معروف به ابو شيخ اصفهاني، دار العاصمة،
رياض، سعودى
٣٧. عمدة القارى شرح صحيح البخارى، امام محمد بن احمد
عينى، المكتبة التوفيقية، قاهره، مصر
٣٨. عمل اليوم والليلة، احمد بن شعيب بن علي معروف به نسائي،
دار السلام، قاهره، مصر

٣٩. عمل اليوم والليلة، حافظ احمد بن محمد بن اسحق دينورى،
دار الكتاب العربى، بيروت، لبنان
٤٠. فتح البارى بشرح صحيح البخارى، حافظ ابن حجر
عسقلانى، دار ابى حيان، قاهره، مصر
٤١. الفتوحات الربانية على الاذكار النووية، محمد بن علان صديقى
شافعى، دار الفكر، دمشق، سوريا
٤٢. فرهنگ بزرگ جامع نوين ترجمه المنجد، احمد سياح،
انتشارات اسلام، تهران
٤٣. الكامل فى ضعفاء الرجال، ابو احمد بن عدى جرجانى،
دار الكتب العلمية، بيروت، لبنان
٤٤. لسان العرب، محمد بن مكرم بن على، جمال الدين ابن منظور،
دار الكتب العلمية، بيروت، لبنان
٤٥. المتجر الرابع فى ثواب العمل الصالح، حافظ عبدالمؤمن بن
خلف دمياطى، مؤسسة الكتب الثقافية، بيروت، لبنان
٤٦. مجمع الزوائد ومنبع الفوائد، ابوالحسن نورالدين على بن ابى
بكر بن سليمان هيثمى، مكتبة القدسى، قاهره، مصر
٤٧. مستخرج أبى عوانه، يعقوب بن اسحاق بن ابراهيم نيشابورى
اسفرايينى معروف به أبو عوانه، دار المعرفة، بيروت، لبنان
٤٨. مسند ابى يعلى، احمد بن على بن مثنى تميمى موصلى معروف
به ابو يعلى، دار المأمون للتراث، دمشق، سوريا

٤٩. مسند احمد، امام احمد بن حنبل، مؤسسة الرسالة، بيروت،

لبنان

٥٠. مسند البزار، ابوبكر احمد بن عمرو عتكي معروف به بزار،

مكتبة العلوم والحكم، مدينه منوره

٥١. مسند بن ابى شيبه، ابوبكر بن ابى شيبه، دارالوطن، رياض،

سعودى

٥٢. مشكاة المصابيح، محمد بن عبد الله خطيب تبريزى، المكتبة

التوفيقية، قاهره، مصر

٥٣. مصنف بن ابى شيبه، ابوبكر بن ابى شيبه، دارالوطن، رياض،

سعودى

٥٤. مصنف عبدالرزاق، عبدالرزاق بن همام صنعاني، المجلس

العلمى، هند

٥٥. المطالب العالیه بزوائد المسانيد الثمانية، حافظ بن حجر

عسقلانى، دارالعاصمة، دارالغيث، عربستان سعودى

٥٦. المطلب التام السوى شرح حزب الامام النووى، مصطفى بن

كمال بكرى صديقى، دار الكرز، قاهره، مصر

٥٧. معجم أبى يعلى، احمد بن على بن مثنى تميمى موصلى معروف

به ابو يعلى، اداره العلوم الأثرية، فيصل آباد

٥٨. المعجم الأوسط للطبرانى، سليمان بن احمد بن ايوب لخمى

شامى معروف به طبرانى، دارالحرمين، قاهره، مصر

۵۹. المعجم الصغير للطبرانی، سليمان بن احمد بن ايوب لحمى شامى
معروف به طبرانى، المكتب الاسلامى، دار عمار، بيروت، عمان
۶۰. المعجم الكبير للطبرانى، سليمان بن احمد بن ايوب لحمى شامى
معروف به طبرانى، مكتبة ابن تيميه، قاهره، مصر
۶۱. المنتخب من مسند عبد بن حميد، ابو محمد عبد الحميد بن
حميد، مكتبة السنة، قاهره، مصر
۶۲. نتائج الافكار فى تخريج احاديث الاذكار، حافظ ابن حجر
عسقلانى، دار ابن كثير، دمشق، بيروت
۶۳. نوافل (عبادت هاى سنت)، ابوبكر محمد مدنى، انتشارات
کردستان